

יצחק שטייגמן

מהישרדות למצוינות

50 שנה לתיכון ע"ש ב. אוסטרובסקי, רעננה

2009-1959

אלול תשס"ט

ספטמבר 2009

יצחק שטייגמן

מהישרדות למצוינות

50 שנה לתיכון ע"ש אוסטרובסקי
ברעננה

2009 - 1959

אלול תשס"ט

ספטמבר 2009

מוקדש למורי בית-הספר לדורותיהם

עורך: מאיר-ששון אמוץ

עיצוב עמוד השער: דניאל דוקט

כל הזכויות שמורות למחבר, יצחק שטייגמן.
חל איסור מוחלט לתרגם, להעתיק או לשכפל חוברת זו בשום אמצעי, ללא אישור בכתב
מאת המחבר.

כתובת המחבר:

רחוב משעול גיל 5132, כפר-סבא 44281

טלפון: 09-7423582

כתובת באינטרנט: atgar007@netvision.net.il

תוכן העניינים

נושא	עמוד
תוכן העניינים.....	א
רשימת תמונות ומסמכים.....	ב
הקדמה.....	ג
פרק א': במאבק להישרדות, 1959-1977	1
פרק ב': תקופת השגשוג והפריחה, 1978-1989	16
פרק ג': תקופת השינויים וההישגיות, 1990-2003	25
פרק ד': מהישגיות למצוינות, 2004-2009.....	31
פרק ה': סיכום והערכה	37
רשימת מקורות	40
הערות ומראי מקום	41

רשימת תמונות ומסמכים

עמוד

ברשא

1. מבנה בית-הספר התיכון ב"בית הנוער המרכזי".....2
2. טקס הנחת אבן הפינה להקמת בית-הספר ע"ש אוטרובסקי.....4
3. בית-הספר אוטרובסקי מחזור ראשון, תשכ"ג 1963.....7
4. בית-הספר אוטרובסקי מחזור שני, תשכ"ד 1964.....9
5. בית-הספר אוטרובסקי מחזור שלישי, תשכ"ה 1965.....11
6. בית-הספר אוטרובסקי מחזור רביעי, תשכ"ו 1966.....12
7. ינואר 1969 בחדר המורים. מימין: גנור, פכטר, יובל, קורנגרין, וולף, הלוי.....14
8. על הנעשה בתיכון מתוך בטאון מועצת רעננה מס' 11 מ-1966.....15
9. תיכון אוטרובסקי בשנות השבעים – מבט על בית-הספר.....18
10. גילוי דעת של מנהלי מוסדות החינוך ברעננה.....20
11. תלמידי חטיבת הביניים בדרך למצדה.....22
12. טיול בית ספרי. משמאל: יענקל'ה פדלון, טובה וולף, יוסף אוריון.....23
13. בחצר בית-הספר 1984.....24
14. טקס לציון 25 שנה לתיכון אוטרובסקי.....24
15. אליהו הלוי, לטיפה שמיע, דוד קורנגרין.....26
16. טיול שכבתי בנגב. בשורה הקדמית: מנהל בית-הספר, נחום חופרי.....29
17. משלחות אוטרובסקי בפולין.....30
18. מנהלי בית - הספר לדורותיהם. מימין: דוד קורנגרין, נחום חופרי, יפה להבי.....33
19. בשיעור היסטוריה עם המורה יצחק שטייגמן.....34
20. פרס החינוך המחוזי מטעם משרד החינוך על "מצוינות והצטיינות".....35
21. בית-הספר אוטרובסקי מחזור אחרון, תשס"ט 2009.....36
22. מורי אוטרובסקי בשכבת י"ב, תשס"ט.....38
23. חללי בית-הספר אוטרובסקי, שנפלו במערכות ישראל.....39

הקדמה

בית-הספר התיכון ע"ש אוסטרובסקי ברעננה ידוע כאחד מבתי-הספר עתירי ההישגים בארץ, החותר – בהתמדה - למצוינות בכל תחומי העשייה החינוכית. עם זאת בית-הספר עבר, בעיקר בשלב הנחת היסודות, תהליך קשה, מלא מהמורות ולא מובן מאליו. ב-1959 נפתח בית-הספר התיכון ב"בית המגן" (בית הנוער של היום). וזאת במטרה לאפשר לבני הנוער להשלים את השכלתם ברעננה, וכאמצעי חשוב לפיתוחה של המושבה. מינויו של דוד קורנגרין למנהל, בשנת 1961 (השנה, שבה הונחה אבן הפינה לבניית התיכון במשכנו החדש) היה ביטוי לבחירת "האדם הנכון במקום הנכון". על אף הקשיים הרבים בדרכו, היה נחוש בדעתו, ביחד עם צוות מורים שגיבש, "להעמיד את התיכון על הרגליים" ולהביאו להישגים.

בראשיתו ועד סוף שנות השבעים, היה זה בית-ספר קטן ואינטימי, שבמידה רבה נאבק על קיומו. הוא כלל 300 תלמידים בערך, שהתפרסו ב-8-10 כיתות, עם צוות שלא עלה על 30 מורים. בשלושת המחזורים הראשונים, תשכ"ג-תשכ"ה (1963-1965), סיימו 10-12 בוגרים את הלימודים בכל מחזור; בשלושת המחזורים הבאים, תשכ"ו-תשכ"ח (1966-1968) עלה ממוצע הבוגרים ל-34 בכל מחזור; ובשבעת המחזורים הבאים, תשכ"ח – תשל"ד (1968-1974), כבר הגיע ל-64 בוגרים בממוצע בכל מחזור. הגידול היה, אמנם, הדרגתי. ברם, עדיין היה זה בית-ספר קטן, יחסית, משום שרעננה עצמה הייתה אז מושבה חקלאית קטנה, שבשנת 1972 לא מנתה מעל ל-13,000 תושבים.

קליטת חטיבת הביניים במסגרת בית-הספר, בסוף שנות השבעים, בד בבד עם התרחבותה המשמעותית של רעננה - כתוצאה מקליטה המונית של אוכלוסייה צעירה מגוש דן - חוללו שינויים גם בתיכון. בית-הספר הלך וגדל ובשיאו, בשנים 1989-1990, הפך לאחד מהגדולים בארץ, עם 1800 תלמידים, פרוסים ב-46 כיתות ועם צוות של 190 מורים.

קורנגרין הנהיג בבית-הספר משמעת לימודים קפדנית. את התנגדותם של חלק מההורים - לדרכו החינוכית - דחה מתוך תפיסת עולם, כי זו הדרך הנכונה להגיע להישגים. ואמנם,

ככל שבית-הספר הלך וגדל, כך השתפרו הישגי התלמידים. הדבר בא לידי ביטוי בהצלחה משמעותית בבחינות הבגרות; בזכייה בפרסים יוקרתיים במקצועות שונים; במספר הולך וגדל של בוגרים, שסיימו בהצלחה קורסים יוקרתיים בצה"ל: קורס טיס, קורס חובלים וקורס קצינים; בתרומה רבה של תלמידי בית-הספר לקהילה ועוד. ב-1996, לאחר 35 שנה, פרש קורנגרין מתפקידו ויצא לגמלאות. תרומתו לבית-הספר הייתה רבה במיוחד. הוא נמנה עם "דור המייסדים", שהניח את היסודות לבית-הספר, ביסס וקידם אותו לתקופה חדשה, עם הישגים גבוהים במיוחד.

מחליפו, נחום חופרי, הציב לו למטרה להמשיך במורשתו של קורנגרין, תוך התאמת בית-הספר ל"רוח התקופה" החדשה, שבה מתחוללים שינויים בקצב מהיר. ה"אני מאמין" שלו היה מושתת על שיתוף פעולה מלא - במעשה החינוכי - בין צוות המורים, ההורים וגם התלמידים. "מועצת התלמידים" הפכה לגוף פעיל. שיטת ה"אשכולות" החליפה את שיטת ה"מגמות" המיושנת. ההישגים בבחינות הבגרות השתפרו, והחינוך הערכי הלך והעמיק. בתקופתו עבר בית-הספר טלטלה, כאשר חלק מהמורים - בעיקר הצעירים - עברו לתיכונים החדשים (בעיקר "אביב" שנפתח ב-תשס"א, 2001). המעבר נעשה ברגישות רבה ותוך הקפדה על שמירת זכויות המורים. שבע שנים שימש חופרי מנהל בית-הספר ובסוף שנת תשס"ג, 2003, פרש מתפקידו.

בתקופתה של גב' יפה להבי, שהחליפה את חופרי, בשנת הלימודים תשס"ד (2004), הגיע בית-הספר להישגים גבוהים במיוחד. להבי ירשה בית-ספר מבוסס היטב ועם צוות מורים מקצועי ומנוסה, שכבר רכש לו מוניטין על הישגיו הרבים. הוא פתח מסלולי לימוד מיוחדים, כולל מסלול עבור תלמידים מחוננים מהוד השרון, כפר סבא ורעננה. בו בזמן משקיע בית-הספר רבות למען תלמידים מתקשים, הזקוקים לסיוע בלימודים. חרף זאת, אין בבית-הספר הנשרה כמעט, ורמת הישגיו בבחינות הבגרות גבוהה במיוחד. בשנתיים האחרונות, תשס"ח (2008) - תשס"ט (2009), הגיע בית-הספר לשיא חדש, כאשר 90 אחוז מהבוגרים נמצאו זכאים לתעודת בגרות מלאה. בשנת תשס"ו (2006) גיבש בית-הספר תכנית חדשנית, באישור גוף ניסויים ויזמות במשרד החינוך, שעניינה: פיתוח מנהיגות מתמירה לצד מיזמים לטובת הקהילה. התכנית נמצאת בעיצומה ותוצאותיה ניכרים כבר

היום. הישגי בית-הספר ופעילותו הענפה באים, אפוא, לידי ביטוי בתחומים רבים ומגוונים. לא בכדי זכה בשנת תשס"ח (2008) בפרס חינוך מחוזי, מטעם משרד החינוך, על "הצטיינות ומצוינות"; ובפרס חינוך, מטעם ארגון המורים, על קליטה מיטבית של עולים חדשים.

בסך-הכל סיימו את בית-הספר אוסטרובסקי, בחמישים שנותיו (1959-2009), 12,700 בוגרים, מכלל 47 מחזורים. באחרון שבהם, מחזור מ"ז תשס"ט (2009), סיימו 282 בוגרים.

חוברת זו מתמקדת, אפוא, בתיאור תולדות בית-הספר אוסטרובסקי ברעננה, משנת הקמתו ועד ימינו אלו (1959 - 2009), ומגוללת ברקע גם את סיפורה של רעננה, על השינויים הדמוגרפים הרבים שהתחוללו בה. החוברת מוקדשת למורי בית הספר לדורותיהם.

החוברת נכתבה לציון כנס המחזורים - יובל 50 שנה לאוסטרובסקי - וכחלק ממחקר מקיף על תולדות רעננה. המחבר, יצחק שטייגמן, גמלאי צה"ל, לשעבר היסטוריון של חיל האוויר, שפרסם מחקרים ומאמרים רבים, נמנה מאז שנת תשמ"ט (1989) עם סגל מורי בית-הספר ומלמד היסטוריה ואזרחות.

בכתיבת החוברת נעשה מאמץ רב להגיע למירב הדיוק, תוך הסתייעות במקורות רבים ומגוונים. הללו כללו: פרוטוקולים של מועצת רעננה בשנים הראשונות; פרטים על התפתחות בית-הספר, מתוך בטאוני מועצת רעננה בשנות השישים; מידע עדכני על בית-הספר היום מתוך קלסר: פרוטוקולים, ישיבות, עדכונים, התכתבויות, נהלים תקנות וסקרי הנהלה; ראיונות רבים, שנערכו והתפרסמו במהלך השנים עם האנשים הנוגעים בדבר; ספרים ואוטוביוגרפיות, שהתפרסמו על רעננה בכלל ומערכת החינוך בפרט, השלימו את התמונה (רשימה מדויקת של המקורות ראה עמוד 40).

בכתיבת החוברת נעזרתי רבות במנהלת ארכיון רעננה, גב' רחל ריינשטיין, ובצוות העובדים, שהעמידו לרשותי מסמכים רבים וחשובים, והעירו הערות בונות ומועילות, בעיקר על ראשית התקופה. גב' יפה להבי, מנהלת בית-הספר, העמידה לרשותי קלסר עם מסמכים, בעלי חשיבות רבה, על התנהלות התיכון היום. היא קראה את הטיוטה והעירה הערות חשובות ומועילות. דר' אליהו הלוי, מורה ומחנך מ"דור המייסדים", קרא אף הוא את הטיוטה, העיר הערות חשובות והצליח להעביר לי את "רוח התקופה". דניאל דוקט, בוגר בית-הספר, עיצב את עמוד השער. לכולם אני מודה מקרב לב.

אחרון יבוא על הברכה העורך הלשוני, מאיר-ששון אמוץ, ששימש בצה"ל ראש מדור בתפקידי תרגום, עריכה והדרכה. תרומתו של מאיר לאיכותה של החוברת רבה מאוד ועל כך ראוי הוא למלוא השבחים.

"חטיבת הביניים" בתיכון אוסטרובסקי

פרק א': במאבק להישרדות, 1959 – 1977

רעננה הוקמה ב-1922 ב"עלייה השלישית" על ידי חברי "אחווה א' ניו-יורק", שהגו את הרעיון להקמת מושבה עצמאית, ללא מגביות או סיוע מצד המוסדות המיישבים. ב-1936 קיבלה רעננה משלטונות המנדט מעמד של מועצה מקומית, הושלמה בה סלילתו של כביש אחוזה, היא חוברה לרשת החשמל ובבית הפועלים, ברחוב בורוכוב, נפתח בית-הקולנוע הראשון. רעננה הייתה מקושרת בקו תחבורה של חברת "אוטומובילים", שקיימה את קו התחבורה העיקרי בדרך להרצליה-תל אביב וחזרה, במחיר של 60 מיל לנסיעה. הייתה זו מושבה חקלאית באופייה: עם משקים פרטיים, תעשייה זעירה ובעלי מקצועות חופשיים. השטחים החקלאיים, בעיקר פרדסים, היוו חלק עיקרי משטחה המוניציפלי. ב-1955 מנתה המושבה 9000 תושבים. כל אותן שנים עמד בראש המועצה ברוך אוסטרובסקי, אשר ביקש לבסס את רעננה על ערכים של: דמוקרטיה, שוויון, חינוך ועבודה עברית. ואכן, מראשיתה התקיימו ברעננה חיים קהילתיים מפותחים ולנושא החינוך, על כל שלביו, הוקדשה תשומת לב מיוחדת (1).

ראשיתו של החינוך העל-יסודי ברעננה בשנת 1936, שבה נפתחה כיתה ט', שכונתה "כיתת המשך", במתחם בית-הספר העממי "מגד", והיא כללה 14 תלמידים. בספטמבר 1949 החלו ללמוד במבנה החדש של "בית המגן" (בית הנוער של היום, בפינת הרחובות אחוזה-אופסטרלנד) כיתות ט' ו-י'. תאריך זה מסמל, למעשה, את ראשית התיכון ברעננה. המנהל הראשון היה פרידלנדר ואחריו הגיע בן-ציון זיו (זלטינ). התלמידים היו מרעננה, הרצליה ורמות השבים. שלושה מחזורים סיימו את התיכון, אך מספר תלמידיו פחת מדי שנה. בנסיבות אלו התנגדו חלק מחברי המועצה – בתוקף – להמשך קיומו של התיכון בנימוק, שישנם בתי-ספר תיכוניים טובים, בכפר סבא ובתל-אביב, וכדאי לחסוך בהוצאות ההקמה והניהול. בישיבת מועצת רעננה, מ-2 בנובמבר 1955, הביע ברוך אוסטרובסקי את דעתו, שיש להמשיך ולקיים את בית-הספר. הוא הציע להרכיב ועדה, שתחפש דרך למימוש מטרה זו. טעמו היה עמו: "רעננה אינה יכולה להישאר בלי בית-ספר תיכון". הוויכוחים התלהטו. דעתו של אוסטרובסקי לא נתקבלה, ושבע לאחר מכן החליטה המועצה, בראשות מיכאל פסויג, על סגירת התיכון. בפועל לא היה – במשך 4 השנים הבאות – תיכון ברעננה (2).

במחצית הראשונה של 1959 הופעל לחץ על המועצה, שמטרתו לפתוח מחדש את התיכון. הלחץ היה, בעיקר, מצד קבוצת הורים, שרצו לחסוך מילדיהם את הנסיעות לבתי-ספר מרוחקים מחוץ למושבה. הנושא עלה מחדש בדיוני המועצה, שהחליטה ב-28 במאי 1959 על פתיחת התיכון, במבנה הקיים ב"בית המגן". בין המצדדים בהחלטה – מלבד ברוך אוסטרובסקי, שחזר ב-1957 לעמוד בראש המועצה –

היו, גם חברים נוספים, ביניהם: אהרון יוליאן ויעקב רוזנברג. עבורם הייתה פתיחת התיכון גם אמצעי להתפתחותה של המושבה. ב-16 ביוני 1959 אישרה המועצה את מינויו של יצחק לדור למנהל התיכון. תנאי עבודתו היו: חמישה ימי עבודה בשבוע, בשכר של 450 לירות; הוצאות נסיעה ממקום מגוריו ברמת גן; ותשלום נוסף של חודש לצורכי התארגנות (3).

מבנה בית-הספר התיכון ברעננה ב"בית הנוער המרכזי"

ביום חמישי, 3 בספטמבר 1959, נפתח בית הספר התיכון ובו 2 כיתות ט', שכללו 63 תלמידים. זהו תאריך היסטורי, המציין את פתיחתו של התיכון מחדש. בשנת תש"ך, 1960, נוספו לתיכון 2 כיתות י' וכך היו בבית-הספר 4 כיתות (4). המקום היה צפוף ותנאי הלימודים היו קשים. בית-הספר לא תפקד בצורה ראויה. בסוף אותה שנה הועבר לדור מתפקידו.

ההחלטה על בחירת מנהל חדש נפלה על דוד קורנגרין, שאז היה תושב רעננה, לימד בבית-הספר התיכון "הראשונים" בהרצליה ובכיתות ערב לנערים עובדים, שביקשו להשלים את השכלתם. מכאן נבעה היכרותו הראשונה עם מחלקת החינוך ברעננה. כבר בראשית דרכו בלט קורנגרין בתכונותיו, אשר כל כך אפיינו אותו בהמשך דרכו: נחישות, מקצועיות ומשמעת קפדנית שהנהיג. נראה, שתכונות אלו - נוסף לרצון עז לזכות הפעם בהצלחה בפתיחת התיכון, לאחר כשלונות העבר - הביאו להחלטה למינויו למנהל, כאשר הוא רק בגיל 30 שנה ועם שלוש שנות ניסיון בהוראה. קורנגרין נעתר לבקשתו של יעקב רוזנברג, מנהל מחלקת החינוך, וקיבל על עצמו את התפקיד. כצעיר, נמרץ, החלטי וכריזמטי גמלה בליבו ההחלטה "להעמיד את התיכון על הרגליים" ולהפוך אותו למקום מבוקש, שיהיה גאוות המושבה (5). דא עקא: הדרך הייתה עדיין קשה ומלאת מכשולים.

בנסיבות אלו- שנת תשכ"א 1961- החל דוד קורנגרין לנהל את התיכון. בית-הספר כלל בראשיתו 7 כיתות לימוד: 3 כיתות ט', 2 כיתות י' ו-2 כיתות י"א, כאשר מספר התלמידים לא עלה על 200. ב-5 ביולי אותה שנה, ביום השנה לפטירתו של ברוך אוסטרובסקי, החליטה מועצת רעננה להניח את אבן הפינה למבנה החדש של התיכון, שייקרא על שמו (6).

עד המעבר כעבור שנתיים למבנה החדש, התקיימו הלימודים בבית הנוער המרכזי ("בית המגן" לשעבר). מגמות הלימודים הראשונות היו: חברתית וביולוגית. את שהתרחש בשנים אלו מתאר קורנגרין כך: "באתי על תקן של מציל. היה ברור לכולם שצריך לשנות. היה מחסור בכיתות לימוד, במעבדות, בציוד. לא היו רק בעיות פיזיות, אותן פתרנו בעזרת כסף. הבעיה העיקרית הייתה: דימוי נמוך. התלמידים הטובים הלכו, בעיקר, לתיכון כצנלסון בכפר סבא, ששמו הלך לפניו כתיכון אזורי מצליח. לתיכון ברעננה הגיעו, בין השאר, תלמידים, שלא נקלטו בבתי-ספר אחרים, כאשר חלק לא מבוטל מההורים השתדלו לא לשלוח את תלמידיהם לתיכון החדש.... המטרה הראשונה שניצבה בפני הייתה: לרכוש את אמונם של התושבים, שהתעייפו מהנסיונות הכושלים בעבר, ולשכנע אותם להעדיף לשלוח את ילדיהם-

המועצה המקומית רעננה
יום השנה לפטירתו של

ברוך אוסטרובסקי ז"ל

ביום רביעי, כ"א בתמוז תשכ"א (5.7.1961)

- (1) העליה לקברו בבית הקברות ברעננה - בשעה 5 אחה"צ. (מקום הריכוז - ע"י בנין המועצה המקומית).
- (2) הנחת אבן-פינה לבנין בית הספר התיכון שיקרא על שמו - ברח' ברנדיס ברעננה בשעה 6 אחה"צ.
- (3) אספת אזכרה לזכרו - בבית העם ברעננה בשעה 8.30 בערב.

אנו מצפים לראות את כב' בין המשתתפים - מכבדי זכרו.

י. שקולניק
ראש המועצה המקומית

ח' בתמוז תשכ"א
22. 6. 1961

הנחת אבן הפינה לבית-הספר ע"ש אוסטרובסקי. נושאים דברים: יצחק שקולניק, ראש המועצה
יושבים מימין: משפחת אוסטרובסקי ומקורבים לה.

לתיכון החדש ברעננה. המאבק לשכנוע תלמידים להצטרף לאוסטרובסקי היה קשה, ארוך ומתיש ונמשך שנים. גם המועצה נרתמה למשימה וערכה פעולת הסברה מקיפה. תושבי המושבה נקראו לא לשלוח את ילדיהם לכפר סבא או מחוץ למושבה. יש לזכור, כי התשלומים עבור הלימודים שולמו למועצה ישירות על ידי ההורים, וההחלטה לאיזה בית-ספר לשלוח הייתה שלהם (7).

את חודשי הקיץ, לקראת פתיחת שנת הלימודים תשכ"א 1961, ניצל קורנגרין להכנת בית-הספר: גיבוש תכנית לימודים, הקמת מעבדה באחד הצריפים, קבלת ציוד בסיסי: כיסאות ושולחנות ועוד. אולם בחירת צוות המורים הייתה עבורו, ככל הנראה, המשימה החשובה מכולן. חלק קטן מהמורים, שעבדו עם המנהל הקודם ונמצאו ראויים, המשיכו עמו, ביניהם הייתה גב' לטיפה שמיע, שעלתה לארץ מעיראק ב-1951, עם תואר שני במתמטיקה ופיזיקה, וכבר אז הייתה בעלת מוניטין בלימודי מתמטיקה. לטיפה עתידה להיות יד ימינו של קורנגרין בכל שנות עבודתו כמנהל בית-הספר. כמו כן המשיכו בעבודתם מורי החינוך הגופני, יוסף אוריון ושושנה הנדלר; המורה לתלמוד, יחיאל מיכלין; המורה לצרפתית, דינה ברטוב; וכן אהרון אפשטיין, המורה לאנגלית – "עולה חדש" ממזרח אירופה, שהיה פרטיון בתקופת השואה ונלחם נגד הנאצים – שעלה ארצה ב-1960 ומייד הצטרף לצוות ההוראה. המורים האחרים – שחלקם הגיעו מהיכרות באוניברסיטה – כללו את: אליהו הלוי, מורה להיסטוריה ולתנ"ך; רינה בר-אדון, מורה להיסטוריה ואזרחות; שלמה יובל, מורה לכלכלה ומדעי המדינה; רות שקולניק, מורה לביולוגיה; שמואל מרדיקס, מורה למתמטיקה; מרים שטיינהרוט, מורה לאמנות; מרטה פכטר, מורה לביולוגיה; ודליה ציטרון, מורה לגיאוגרפיה. בשנים הבאות נקלטו: טובה וולף, מורה לתנ"ך; מרדכי בן-צוק, מורה לפיזיקה; ויעקב פדלון – פלג, מורה לגדנ"ע, שעתיד להוביל את הטיולים השנתיים בבית-הספר למשך שנים רבות. כך התגבש צוות של 20 "מורים מייסדים". רובם היו אנשי אקדמיה, מלאי התלהבות, נחושים בדעתם להצמיד את התיכון קדימה ולהנחיל לתלמידים את הידע המדעי החדש, שרכשו בלימודיהם באוניברסיטות (8). המשמעת הקפדנית אפיינה את בית-הספר כבר בראשיתו, ועל כך מעיד קורנגרין: "דבר ראשון דרשתי משמעת ולימודים ברמה. היה תלמיד אחד, שלא הגיע לבחינות המעבר בסוף אוגוסט. במקום זה נסע למכבייה...לא נתתי לו לעלות כיתה...הונהגה תלבושת אחידה וכולם עמדו בה" (9).

הלימודים לא היו, ככל הנראה, משאת נפשם של כל תלמידי המחזור הראשון, כפי שהעיד אחד הבוגרים: "כשרצו להתכונן לבחינות, היו נפגשים כולם עם יובל.... כאשר ספק לומדים וספק נהנים".

מערכת היחסים בין צוות המורים לתלמידים הייתה חמה ומאוד קרובה. בזכרונותיהם רואים הבוגרים את קורנגרין דמות קפדנית אך אבהית, נאורה אך שמרנית, קשוחה אך חמה. כך, למשל, מספר שמואל רובינזון, בוגר המחזור הראשון: "איתנו היה קורנגרין "חצי חבר". היה בן 30 ואנחנו בני 17. מורה מעולה. גרם לנו לאהוב ספרות. מורה כריזמטי. אנחנו קלטנו אותו ביחד בבית-הספר. אני גותן לו הרבה קרדיט על שהיה לו הרבה אומץ לב ציבורי. האומץ שלו התבטא בכך, שמי שלא עמד בסטנדרטים של ציונים, העיף אותו, וזה לא היה משנה במי מדובר..." . בוגרת אחרת, חבצלת לויטן, תארה את קורנגרין כ"דמות סמכותית, אנרגטית, בעלת קול רועם ועיניים רושפות; לבוש תמיד בקפידה אך בצנעה; נאה דורש אך גם נאה מקיים. הוא הטביע את המושג "מצוינות" לפני שהפך למתג... עטף אותנו בהרבה אהבה וחינך אותנו לערכים" (10). מירב (שקולניק), בוגרת המחזור השני (תשכ"ד) 1964, תארה כך את הימים ההם: "אנחנו היינו פטריוטים... התלמידים הטובים לא רצו לבוא. למחזורים הראשונים היה קשה, כי על גבנו רצו לזכות בהכרה ב"בחינות המגן"...מאוד השתדלנו... קורנגרין היה מורה מקסים, בעל ידע ושליטה בחומר, היה איתו קשר ישיר... הכיר את כולם... היה מרתק... לטיפה הייתה מחנכת, השקיעה בנו את יסודות המתמטיקה... היינו באים אליה הביתה ובזכותה הפכנו לתלמידים טובים..." (11).

המחזור הראשון, שסיים את לימודיו בתשכ"ג, עדיין ב"בית הנוער המרכזי", כלל: 10 בוגרים מכלל 70, שהחלו את לימודיהם בכיתה ט'. רוב התלמידים נשרו במשך השנים. עשרת הבוגרים היו: אריה גוטפריד, ישראל אייבשיץ, בתיה מירסקי, שמואל רובינזון, שלמה כצמן, ציונה מנג'ם, נורית קולרשטיין, טובה דים, אילנה גולדברג, עדנה רוקמן. התלמידים ניגשו, אמנם, בסיום אותה שנה לבחינות הבגרות, אך בפועל ההצלחה הייתה חלקית בלבד (12). הדבר לא מנע מתלמידים אלו, בהמשך דרכם, להשלים את לימודיהם ולמלא תפקידים מדעיים וארגוניים בכירים. לפי שעה, הייתה האכזבה רבה. בית-הספר נדרש להציג הצלחות של לפחות 50% בבחינות הבגרות כתנאי לקבלת הכרה מצד משרד החינוך ב"ציוני המגן" שלו. ההצלחה בבחינות הבגרות הייתה גם אמצעי ראשון במעלה, כדי לשכנע את תושבי המושבה להעדיף את התיכון החדש על פני אלו שמחוץ לעיר. לא היה מנוס, אפוא, מהחמרה בסף הקבלה ובהשקעה מוגברת מצד צוות המורים והתלמידים, כדי לקבל את ההכרה המיוחלת.

המועצה המנהלית לעננה - הממלכה לחינוך

תשל"ו

המחזור הראשון

בית תיכון ע"ב איסטריאס

רשימת חברי המועצה המנהלית לעננה - הממלכה לחינוך

א. טישור
ד. ברטוב
מ. פנמי
י. מירבלין
ד. קונמדין
ל. שמית
י. אוריון
ש. הרמלר
ע. רולניר
א. מילר

א. מילרוב
ש. נימני
ד. קילשטיין
צ. מרגס
ע. רוקתן
א. מנטפריד
ש. רובינזון
ב. מילרסקי
ט. דיס

ד. ציפירין
ש. יחיאל
ר. בר-חזן
א. אפשטיין
ר. שקולניק
א. הרלי
ש. מורדיקס

א. מילרוב
ש. נימני
ד. קילשטיין
צ. מרגס
ע. רוקתן
א. מנטפריד
ש. רובינזון
ב. מילרסקי
ט. דיס

א. מילרוב
ש. נימני
ד. קילשטיין
צ. מרגס
ע. רוקתן
א. מנטפריד
ש. רובינזון
ב. מילרסקי
ט. דיס

מחזור ראשון, תשכ"ג 1963

בניית המבנה החדש לבית-הספר ברחוב אוסטרובסקי נמשכה מספר שנים וכללה מבנה של שתי קומות ובו עשרה חזרי לימוד. בתשכ"ד, 1964 עבר בית-הספר למבנה החדש, והוא כבר כלל 4 שכבות ט'-י"ב, 2 כיתות בכל שכבה, ובסה"כ: 8 כיתות עם 30 תלמידים בערך בכיתה. במושגים של אותם ימים נחשב מבנה בית-הספר לא רק למודרני ומתוכנן היטב אלא גם ל"אסתטי והיעיל ביותר בכל השרון" (13). התחושה של הנחת יסודות ראשוניים פעפעה בקרב צוות המורים ונתנה תחושה של התרוממות רוח ורצון להצליח, למרות הקשיים הרבים, כפי שביטא קורנגרין את הדברים אז: "המורים יודעים, כי בית-הספר התיכון ברעננה איננו מקום עבודה בלבד, אלא מפעל חיים, ומשימה חדשה שיש לבצעה יחד; ושכל אחד מהם אחראי לה אישית. יש הרגשה של נשיאה בעול בתנאים קשים של התחלה... של שותפות בהקמת דבר חדש..." (14).

המחזור השני, תשכ"ד 1964, שכלל 12 בוגרים, סיים את לימודיו כבר במבנה החדש. 60 אחוז מתלמידי המחזור עברו בהצלחה את המבחנים ונמצאו ראויים לקבלת תעודת בגרות. בהשוואה להצלחה החלקית של השנה הקודמת, הייתה זו התקדמות של ממש, והדבר עורר הדים חיוביים בקרב תושבי המושבה. לכבוד האירוע ערך קורנגרין, ב-9 בנובמבר 1964, כנס מיוחד בהשתתפות הורי התלמידים, צוות המורים וחברי המועצה. ברקע נמשך במושבה הוויכוח לגבי התועלת בהקמת התיכון החדש. רבים עדיין פקפקו בתועלת שבהשקעות בתיכון והעדיפו לשלוח את ילדיהם לתיכון בכפר סבא. בהצלחה האחרונה במבחני הבגרות ראה קורנגרין הוכחה ניצחת לטובת התומכים בהקמת התיכון ובביסוסו. הוא ניצל את ההזדמנות לצאת בקריאה נרגשת לתושבי המושבה לשלוח את ילדיהם לתיכון החדש וסיבותיו עמו: "הכיתות אינן מאוכלסות בהמונים, כל תלמיד זוכה לטיפול אישי, אין צורך בנסיעות ארוכות, ורעננה כמושבה - על כל תושביה - יכולה לשמוח, כי נוסף לה נכס המבסס אותה, יען כי בית-ספר תיכון טוב הינו תנאי הכרחי במערכה לפיתוח המושבה ולקליטת אוכלוסייה נוספת". יושב ראש ועד ההורים, ש' קוולר, הצטרף אף הוא לתקווה, "שהתיכון יצליח, יתפתח ויוכר על ידי המושבה כולה". כאות הוקרה על ההישגים, העניק לבית-הספר מקרן ורשם-קול. ראש המועצה, יצחק שקולניק, הביא בהזדמנות זו לידיעת הציבור, כי "בתמיכת המועצה הושג לבית-הספר מענק ממשלתי של 15,000 לירות, לשם השלמת הציוד והריהוט הפנימי וכן לשכלול מתקני הספורט..." (15).

המאבק על כל תלמיד נמשך מספר שנים. קורנגרין מעיד, כי נעשה ניסיון להגיע עם בית-הספר כצנלסון להסכם, שהם לא יקלטו תלמידים מרעננה, אך הם לא עמדו בו. "הם התנגדו לתיכון ברעננה. הם

ייצגו בית-ספר אזורי ורצו את כל השמנת מהסביבה" (16). אליהו הלוי, מוותיקי המורים, הסביר, כי בנסיבות ההן לא היה מובן מאליו המשך קיומו של התיכון ברעננה, והמאבק לשכנוע תלמידים להצטרף אליו נחל לא פעם אכזבה קשה, "שהובילה בקרב כולנו למחשבות, שמא אף פעם לא נצליח" (17).

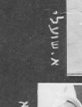
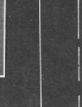
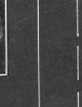
ההצלחה הייתה הדרגתית וגדלה משנה לשנה. במחזור השלישי, תשכ"ה 1965, כבר נמצאו 80 אחוז מכלל 12 הבוגרים ראויים לתעודת בגרות; וכל זאת עדיין ללא "ציוני מגן". בעקבות ההצלחה של המחזוריים השני והשלישי נשלחה לבית-הספר ועדה של מפקחים, לבדיקת מידת כשרותו לקבלת ההכרה. בית-הספר נמצא ראוי והחל מהמחזור הרביעי, תשכ"ו 1966, כבר כללו ציוני הבגרות את "ציוני המגן". ואכן, כל 14 הבוגרים במחזור זה במגמות הרגילות, עברו בהצלחה את כל בחינות הבגרות, ונמצאו ראויים לקבלת תעודת בגרות מלאה, עם ציונים גבוהים. השמחה בקרב המורים, ההורים והתלמידים הייתה רבה, ובישיבת מורים חגיגית הוקראו שמות כל הבוגרים, שעברו את בחינותיהם בהצלחה (18). עבור צוות המורים היה היום, שבו קיבל בית-הספר את ההכרה - שש שנים להיווסדו - רגע מרגש במיוחד, כפי שמעידה גב' שמיע: "בעת קבלת ההודעה עמדתי במגרש הכדור-סל וכל המורים התחבקו והתנשקו. היה זה יום מרגש ביותר" (19).

בוגרי בתי-הספר היסודיים, תלמידי כיתות ח', היו העתודה החשובה ביותר להמשך צמיחתו של התיכון. לפיכך, לקראת ההרשמה לכיתות ט' וכדי למנוע מהתלמידים לנהור למוסדות חינוך מחוץ לעיר, התגייס בית - הספר לסדרת פעולות. במרץ 1965 התקיימה פגישה בין מנהלי בתי-הספר היסודיים לצוות מורי התיכון, כדי לדון במעבר מכיתות ח' ל-ט'. אחריה - החלה סדרה של ביקורי תלמידים מכיתות ח' בתיכון, תוך נוכחות בשיעורים. המטרה הייתה "לקרב את הלבבות" ולאפשר לתלמידים לספוג ולחוות את אוירת בית-הספר. לפעולות אלו הייתה המשכיות וזכו להצלחה לא מבוטלת. בית-הספר הלך וגדל במספר תלמידיו. בשנת תשכ"ז, 1967, כבר מנה 240, בהשוואה ל-190 בשנה שקדמה, ביניהם מספר עולים חדשים, שנקלטו ברעננה. לתלמידים - "העולים החדשים" - הוצמדו חונכים, כדי לסייע להם בקליטה, והם שולבו בכיתות רגילות (20).

בהדרגה הלכו והתבססו מגמות הלימוד: חברתית, ביולוגית, ספרותית, ריאליטית וכללית. הכיתה הכללית הוקמה על רקע דילמה, שניצבה בפני הנהלת בית-הספר בשנותיו הראשונות. מצד אחד לא היה יכול בית-הספר - בחתירתו להצלחה בבחינות הבגרות - להרשות לעצמו לקלוט תלמידים, בעלי הישגים נמוכים. אבל מן הצד האחר נדרש לתת מענה גם לאוכלוסייה, בעלת הישגים נמוכים יותר. לכן,

ב"ט זינון ע"ט ב. אוסטרוסקי

 ד. זיב	 א. שפירא
 ש. זיב	 פ. זיב
 ר. זיב	 ד. זיב
 מ. זיב	 י. זיב
 א. שפירא	 ד. זיב
 מ. זיב	 י. זיב
 ש. זיב	 א. זיב
 ש. זיב	 מ. זיב
 ש. זיב	 י. זיב
 מ. זיב	 י. זיב

ד"ר
ע"מ
ז"ל

המחזור הרביעי, תשכ"ו המקומית רעננה-המחלקה להינד

במטרה למנוע נדידת תלמידים למערכות החינוך שמחוץ לעיר, נמצא הפתרון בפתחת מגמה חדשה, שקיבלה את הכינוי: "כללית". בכיתה זו נדרשו התלמידים לסיים בהצלחה 2-3 בחינות בגרות בלבד. שאר המבחנים היו פנימיים, בפיקוח משרד החינוך. בסיום קיבלו התלמידים תעודת גמר מטעם משרד החינוך (21). הנה כי כן, בחתירתו להישגיות לא התעלם בית-הספר גם מאוכלוסיות אחרות ונתן להן מענה הולם, שלדברי קורנגרין: "אחרת היו נפלטים ממסגרת הלימודים" (22). הכיתה הכללית קיבלה חיזוק במקצועות מתמטיקה ואנגלית והותאם לה מסלול לימודים מיוחד. כיתה כללית ראשונה סיימה את לימודיה בתשכ"ז, 1967. על כך העיד קורנגרין: "בפתחת כיתה כללית הייתה מלחמה עם משרד החינוך. באותה תקופה הושם דגש על עידוד החינוך המקצועי. משרד החינוך דרש להכניס לבית-הספר מסלולים מקצועיים, כמו: כתבנות ועוד. אני התנגדתי בתוקף מחשש, שצעד זה יפגע ברמת הלימודים, והמועצה קיבלה את דעתי. הפתרון נמצא, כאמור, באמצעות פתיחת מגמה כללית" (23).

באמצע חודש פברואר 1965 השתתפו 100 סטודנטים מהמחלקה להכשרת מורים באוניברסיטה תל-אביב ביום עיון מיוחד, שנערך בתיכון אוסטרובסקי. הסטודנטים - העתידים להיות מורים - שמעו ממורי בית-הספר שיעורים בנושאים שונים. הייתה זו עבורם הזדמנות לנתח את השיטות הפדגוגיות והדידקטיות של המורים. ההשתלמות נערכה בעידודו של אליהו הלוי, שבמקביל לעבודתו באוסטרובסקי שימש אז גם מרצה במחלקה לחינוך של אוניברסיטה תל-אביב. מאז הכירה אוניברסיטת תל-אביב בבית-הספר כמרכז להכשרה מעשית של מורים, והמוניטין שלו - עם צוות המורים - הלך והתבסס (24).

לצד הלימודים השקיעה הנהלת בית-הספר מראשיתה מאמצים רבים, כדי לטפח את הפעילות החברתית ולהושיט סיוע לקהילה. פעילות זו כללה: התרמת כספים במסגרת "הקש בדלת", שבה נטלו חלק כל הכיתות; הליכה לתיאטרון וצפייה בהצגות איכותיות, כמו: "ממלא המקום", "החולה המדומה", שהפכו לחלק מפעילות בית-הספר. פעילות הגדנ"ע בכיתות י' הייתה רחבה. היא כללה: יציאה מרוכזת אחת לשנה לאימונים במחנות הגדנ"ע; ויציאה של כיתות י"א לעבודה, במסגרת "השרות הלאומי", באחד המשקים בצפון. כך ניתנה להם הזדמנות טובה לא רק להכיר טוב יותר את הארץ, אלא גם לקחת חלק פעיל בהווייה החלוצית. ב-1969 נחנך סמוך לבית הספר אולם ספורט חדש. לצד מסלולי הריצה ומתקני הספורט - הפכו השיעורים לאימון גופני לחלק מרכזי מפעילות בית-הספר. גם הטיוול השנתי - בדרך כלל בהשתתפות "החברה להגנת הטבע" - הלך והתבסס והפך לחוויה מרשימה במיוחד (25).

סקירה כללית לגבי מספר התלמידים, שסיימו בשנים הראשונות את לימודיהם בבית-הספר, מראה, כי בשלושת המחזורים הראשונים, תשכ"ג – תשכ"ה, סיימו 10-12 תלמידים בכל מחזור; במחזור הרביעי תשכ"ו כבר סיימו 23 תלמידים; ובמחזור החמישי תשכ"ז (1967) סיימו 33 תלמידים. בית-הספר הלך וגדל. בתשכ"ח - במחזור השישי – סיימו 47 תלמידים. המספר עלה ל-65 במחזור השביעי תשכ"ט והתייצב, עד סוף שנות השבעים, על ממוצע של 80 תלמידים. ההצלחות וההכרה של משרד החינוך ב"ציוני המגן" נתנו, ללא ספק, לתיכון דחיפה קדימה. הוא כבר זכה לאמונם של תושבי המושבה, והנהירה לכצנלסון הלכה ופחתה. ברם, תיכון אוסטרובסקי עדיין נותר קטן ואינטימי: עם סגל של 20 מורים ו-300 תלמידים בערך, הפרוסים ב-8-9 כיתות בלבד. בהתחשב בגודלה של המושבה רעננה, שבשנת 1972 לא מנתה מעל ל-13,000 תושבים, הייתה לעובדה זו, ללא ספק, השפעה ניכרת.

ינואר 1969, בחדר המורים. מימין: לאה גנור, מרטה פכטר, שלמה יובל, דוד קורנגרין,
טובה וולף, אליהו הלוי

מתוך ו' - המכנס ל'לחנה-איסטוויץ'
פיקודי של הגזע.

מזמרת הלחנים פנולה

המזמרת הברוכה שפועלת של סועצת המלודים בשנר
הוספת עידוד ומרץ להשכח הפעילות בבת שאת בשנת ו
רביחור בהוצאת לאור של העלון "ניצנים".

תנרי המוצע גם:
שפירית אביר - יו"ר
אבני סרלי
גרון סלמה
דומן רוני
חניק הזמרה
וולפוביץ יונה
חמאת שלמה
מנדל שמואל

סטודנטים: יצאל
פור שר
קורנפלד זבי
רוזנברג לאה
רייכמן ורדה
שרייפער צפורה
שפיר (שדנסקי) א

נעלמת הנדירה למחזות חוץ

השנה לא יצא אף תלמיד אחר מחוץ לרענונה להשכח ליסוד
המכוננים. נחפז הוא - השנה חזרו אלינו כמה מחלשינו
שלמדו בחוץ.

הושלמו מתקני ספורט

מכלול הריצה ומתקני-מרוש המפורס החדשים, סטרים לבנות
של "ספורט מודרני". המצאים, המשאוח סמלרי, צמחי ה.
ביה"ס על הגבעה, הממונסט בכל הדרך, מוסיפים יוקרה
למקום ולעושים בו.

כתב י"ב צלצלת - חזרי ?

רעיון הכנה הזאת עורר עניין רב בגבור גם מחוץ לרעצ
מורים ומחנכים ומיקים.
המספט ד"ר ז. ולנשטיין מבקש סאתנו את פוסי המחנכים
הוא כותב למערכת: -
"יש להסיץ ברבים את זכר הנסיון הזה, שהוא חלוצי,
רבה בו ; כך יש לנהוג בכל מקום ו שמא ייארזת המחנה

ב"תיכנן"
(מפי מנהל ביה"ס ה"א דוד קורנבניין).

מ-190 תלמיד בתשכ"ז ל-240 בתשכ"א
גור המלמודים החדש החלה כסדרה ובסלא הקצב, לטן היום הראשון,
חוד קליטה סלאה של עשרות תלמידים חדשים, וזאת - ללא פתיחת
מרתח הדיעות, וללא מוספת מורים.

ישיבת מורים חגיגת

בשורת ההצלחה עוררה שמחה רבה בלב המורים, המלמדים והחורגים.
בישיבת מורים חגיגת הוקראו הציונים של כל הנוגדים שעברו את
בחנותיהם בהצלחה. (כפי שהודיעו במסגרת הקודם - עברו כל
100% של המלמדים את בחינות הבגרות) צוינה הערכה כל
במקצועות רבים היה המסופע גבוה במיוחד, בדרך כלל חמני היום -
המלמדים הנוגרים, היו המאושרים ביותר.

נאלה שמרה...התלמידים המאושרים"

1. אברהם גינה	8. סחר גרעון
2. איבין חורר	9. רייזנברג כרמלה
3. אייבשיץ רחל	10. רון עוברד
4. ברקוביץ זבי	11. שועלי אלישבע
5. חינוץ יחיאל	12. שנייד פרידה
6. לונטל מרים	13. שוריצר יפה
7. פורדוכוביץ חנה	14. שפירא מוריה.

ביד"ס לפני "הסתערות" הברחת

לשנת הלימוד תשכ"ז, עובדה תכנית בשימור כל הגורמים, אשר
סרתה היא לשפח ולעודד פעילות חברתית של כל
מלמדי ביה"ס התיכון הנונים שיפתחו את"צ בביה"ס
צמור ובנייה הנוער. התכנית קוראת להשתתפות מלאה
עם התלמידים בקביעה צורה הבלוי שלום בערבי
המתח, במציאות עם המדענים המסורים על הפעילות
החברתית בביה"ס.
ה"תייס אילון נחמנה כמרכז. ישרה גם תכנית
במסגרת לרמות את האחריות הפעילה לסטודי.

פרק ב': תקופת השגשוג והפריחה, 1978 - 1989

בסוף שנות ה-70 חל שינוי משמעותי מאוד באופייה של רעננה: ממושבה חקלאית - מוקפת בפרדסים - הפכה לעיר תוססת, עם בתים רבי קומות לרוב. הדבר נבע מגידול משמעותי באוכלוסייה, בעיקר, כתוצאה מסלילת הכביש, שחיבר את צומת מורשה עם צומת רעננה. כביש זה קיצר, באופן משמעותי, את משך הנסיעה בין רעננה למטרופולין של גוש דן. הבנייה ברעננה הלכה והתרחבה, ורובות תושבים חדשים עברו אליה (26). המושבה, שמנתה ב-1972 13,000 תושבים, גדלה ב-1981 (השנה שבה הוכרזה לעיר) ל-36,000 תושבים. מספר התושבים הלך וגדל. בסוף שנות השמונים היו ברעננה 50,000 תושבים. במקביל לאוכלוסייה צעירה של ילידי הארץ שזרמה אליה, היא קלטה עלייה גדולה. במידה רבה בזכות מרכז קליטה גדול שהוקם בה. במקביל לקצב הבנייה ולגידול האוכלוסייה, דאגה המועצה, בראשותו של בנימין וולפוביץ, לפיתוח ולהרחבה של התשתיות; להקמת מוסדות ציבור; ולפיתוח שירותים חברתיים (26).

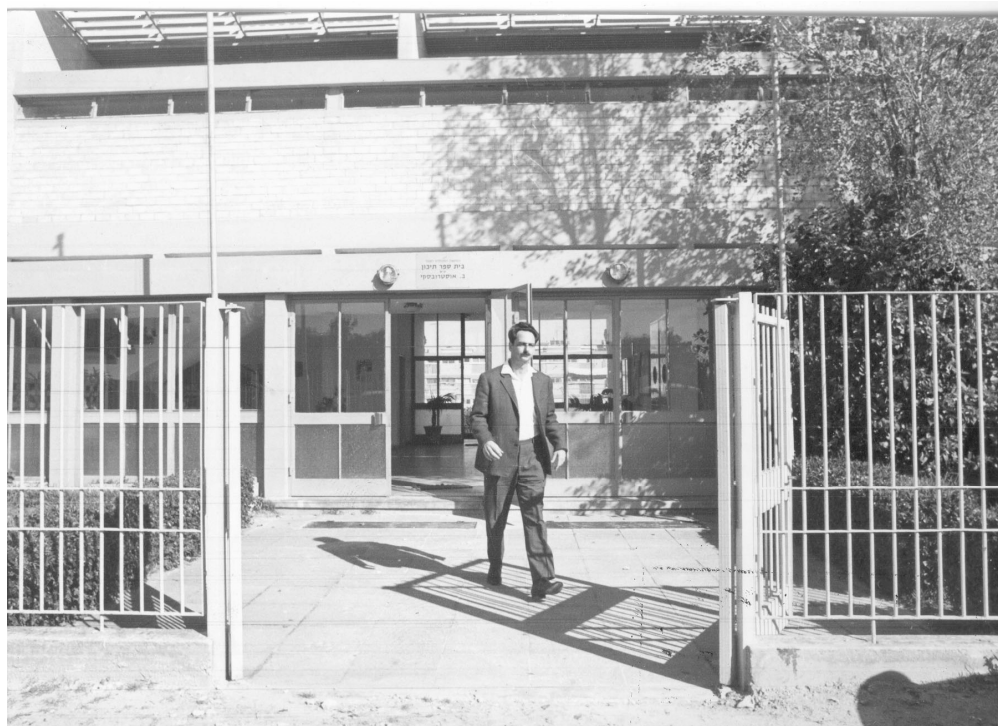
בו בזמן הנהיג משרד החינוך, בראשות שר החינוך, יגאל אלון, ב-1977 רפורמה במערכת החינוך שבמרכזה: הקמת חטיבות ביניים נפרדות לקראת מעברם של התלמידים מבתי-ספר יסודיים לבתי-ספר תיכוניים. התרחבותה של מערכת החינוך ברעננה, לרבות התרחבות בתי-הספר הקיימים ובניית חדשים, הפכה, אפוא, למשימה ראשונה במעלה, שמטרתה: לקלוט את הילדים ובני הנוער שמספרם הלך וגדל. ואכן, נפתחו 3 בתי-ספר יסודיים חדשים ("היובל", "זיו", "הדר"). כלל מספרם עלה לשישה. מתוך רצון להקל על התלמידים במעבר מהחטיבה לתיכון, הוקמה במסגרת תיכון אוסטרובסקי גם חטיבת ביניים. לצורך זה נבנה בסמוך לתיכון מבנה מיוחד, בן 2 קומות. באמצע הבנייה פרצה ב-1973 "מלחמת יום הכיפורים" והבנייה התעכבה. היא הסתיימה רק בשנת תשל"ז, 1977, שבה נפתחה באוסטרובסקי חטיבת הביניים. באותה שנה נקלטו בבית-הספר, במבנה החדש, 7 כיתות ז' ראשונות. כעבור 3 שנים כבר מנתה החטיבה 26 כיתות ויחד, עם 9 כיתות התיכון, מנה אוסטרובסקי 35 כיתות עם 1200 תלמידים. הייתה זו התרחבות משמעותית לכלל הדעות. קורנגרין שימש מנהל כללי של החטיבה והתיכון, כאשר לטיפה שמיע שימשה מנהלת החטיבה, ומרדכי בן-צוק שימש מנהל החטיבה העליונה (27).

לדברי קורנגרין: "רוב המשאבים הופנו לחטיבה. הקונספציה הייתה, שהתיכון הוא סלקטיבי, אליטיסטי, 2-3 כיתות בכל שכבה, בעוד שבחטיבה נקלטו כל התלמידים, ביניהם כיתות לחינוך מיוחד. הקבצות ומעבר מהקבצה להקבצה הפכו לחלק מהתהליך החינוכי. נוצרה כאן מערכת שונה בתכלית בין מורי התיכון למורי החטיבה. התיכון היה בבעלות העירייה, שאליו הגיעו תלמידים לאחר בחירה קפדנית

על ידי הנהלת בית-הספר. לחטיבה, השייכת למשרד החינוך, הגיעו, לעומת זאת, תלמידים ללא מיון. בתיכון נקלטו מורים על פי שיקול דעתו של המנהל, בעוד שלחטיבה התקבלו מורים, שהועברו מבתי-ספר יסודיים, ללא שיקול דעתו של המנהל. לשני ציבורי המורים היו מאפיינים שונים וזמן רב ארך עד שבחדר המורים נוצרה השתלכות טובה" (28). את האווירה של אותם ימים תארה מורה צעירה לצרפתית וספרות, שנקלטה בבית-הספר בשנת תשל"ט (1979). הייתה זו גב' יפה להבי, שכעבור שנים שימשה מנהלת בית-הספר. וכך היא תיארה את האווירה: "הגעתי לשיחת היכרות עם המנהל, קורנגרין. אמרתי לו שאני בהריון. תשובתו הייתה חד-משמעית: אני אוהב מורות בהריון. בקבלת פנים חיובית זו התחלתי בעבודה כמורה בחטיבת הביניים ובתיכון. בבית-הספר שררה משמעת לימודים קפדנית וחיובית. התלמידים היו קשובים מאוד. בחדר המורים הייתה חלוקה ברורה בין המורים הוותיקים, שכלפיהם הייתה יראת כבוד, לבין שאר המורים. המורים הוותיקים גם נתנו את הטון באיכות ההוראה, שהייתה מיוחדת במינה והיא סחבה את כולנו..." (29).

הגידול הרציף לא איפשר להכיל את כל התלמידים במבנה הקיים. במאמץ מיוחד ובמהלך הלימודים נבנתה, בשנת תשל"ט 1979, קומה שלישית, עם 9 כיתות נוספות. אולם הבעיה לא נפתרה. ככל שמספר התלמידים - בתיכון ובחטיבה - הלך וגדל, התברר, כי לא ניתן להמשיך במערכות לימוד שונות. בנסיבות אלו הוחלט במועצת העיר, ב-1983, על פירוק ה"חטיבה" מהתיכון. הפרוק התנהל בהדרגה ונמשך מספר שנים. בסוף שנת תשמ"ז (1987), לאחר 11 שנה, תם עידן ה"חטיבה" באוסטרובסקי, והתלמידים פוזרו בשלושת חטיבות הביניים, שכבר היו קיימות ("אלון", "שרון" ו"רימון").

בסוף שנות השבעים החלו מאבקי כוח באשר למעמדו של מנהל בית-הספר. הללו נמשכו שנים. במאבקים אלו היו מעורבים הורים, שהגיעו בשנים האחרונות לרעננה ודרשו להעביר את קורנגרין מתפקידו. היו אלו, בעיקר, הורים של תלמידים בוגרי החטיבה, שלא עמדו בסף הקבלה לתיכון; והורים אחרים שהגיעו לרעננה, אך ילדיהם נקלטו בכיתות הכלליות למורת רוחם. אותה קבוצת הורים, שקראה לעצמה "הוועד הציבורי לקידום החינוך ברעננה", הפעילה לחץ כבד על העירייה והעומד בראשה, בנימין וולפוביץ, תוך ניצול העיתונים המקומיים, בתביעה לסלק את המנהל. הם התלוננו על כך, שהוא מפעיל משמעת נוקשה, איננו מתקשר עם התלמידים, ואף ציינו את התלבושת האחידה, הסגפנית לדבריהם, שהנהיג. מעל הכל עלתה הטענה, שבית-הספר הפך ל"בית חרושת לצינונים", מבלי לעודד תלמידים חלשים. העיתונות השבועית הוצפה בכתבות, ולחץ ההורים על משרד החינוך ועל העירייה - להעברת המנהל מתפקידו - הלך וגדל. העירייה מצידה לא יכלה להישאר אדישה לטענות. היא ביקשה

תיכון אוסטרובסקי בשנות השבעים – מבט על בית-הספר

ממנהל בית-הספר לאפשר לה יתר מעורבות בנעשה בו, לרבות השפעה על קבלת מורים חדשים ומעורבות בתהליך הפדגוגי בכללותו. קורנגרין התנגד בתוקף בנימוק, כי זו סמכותה הבלעדית של הנהלת בית-הספר. הוא היה בדעה, שגורמים חיצוניים אינם צריכים להשפיע על ההתנהלות השוטפת של בית-הספר. כך הלכה והתערעה מערכת היחסים עם מועצת העיר והעומד בראשה (30).

ראש העיר, וולפוביץ, אישר בראיון עמו, כי התיכון לא נתן דריסת רגל לעירייה, בעיקר בתחום הפדגוגי. "למרות תלונות של הורים על המורים ועל המנהל, לא הייתה לעירייה אפשרות להתערב". הויכוחים בין העירייה למנהל היו, לעיתים, נוקבים. לדבריו: "לעירייה, שהתיכון בבעלותה, יש אינטרס להגן על ההורים ועל הציבור שבחר בה, אבל בתקופה ההיא לא התאפשר הדבר. העירייה דאגה למבנה בית-הספר, לציוד, לצוות העובדים המנהלתי, אך מעבר לכך לא הייתה לה השפעה על התהליכים בבית-הספר". לימים ומפרספקטיבה היסטורית, וולפוביץ כבר שיבח את קורנגרין וטען להגנתו, ש"היו הורים שחיפשו דברים, שהתיכון לא היה יכול לספק להם בגלל מדיניותו...". (31).

בשנת תשמ"א, 1981, החריפו מאבקי הכוח: העיתונות המקומית התגייסה לצד ההורים, ומכתבים נוספים הופנו גם למשרד החינוך. אמנם, נבחר ועד הורים בית-ספרי תומך, שניסה למצוא פשרה עם המתנגדים – אך ללא הועיל. מורי התיכון והחטיבה תמכו בקורנגרין ללא סייג. הם גם החליטו על שביתת מחאה בת יום (על חשבונם) כהפגנת כוח בתמיכה במנהל. משרד החינוך החליט – מצידו – לשלוח לבית-הספר ועדת בדיקה מיוחדת, בת שני מפקחים, במטרה לבדוק את הנעשה בין כותלי בית-הספר. לאחר בדיקה של מספר ימים לא מצאו כל דופי בעבודתו של המנהל למעט קביעתם, שהמנהל צריך להאציל יותר סמכויות.

ב-1988, לאחר מספר שנים של הפוגה, התחדש הוויכוח, ושוב - בעיקר - על רקע התנגדות מצד הורים להחלטת בית-הספר לשבץ את ילדיהם בכיתה הכללית. הפעם יצאו כל מנהלי מוסדות החינוך ברעננה, כולל בתי-הספר היסודיים והחטיבות, בגילוי דעת תקיף להגנת קורנגרין, שבו הם כתבו, בין השאר: "כמנהלי כל בתי-הספר ברעננה, בכל דרגי החינוך; ובחלקנו גם הורים לבנים ובנות, הלומדים או למדו בעבר במוסד זה ומכירים אותו ואת מנהלו מקרוב - דוחים אנו בשאט נפש את כל הפרסומים העוינים, המשמיצים והמגמתיים מטעם חלק מוועד ההורים היישובי ברעננה. פרסומים אלו אינם על דעת כלל ועד זה ככלל והציבור כולו בפרט.... הפגיעה במוסד, בכלל התלמידים ובחינוך-כתוצאה מהפרסומים – הנה רבה יותר מאשר הפגיעה במנהל עצמו" (32). קורנגרין מעיד על עצמו, כי המאבקים הללו גזלו ממנו המון כוחות, כאשר את הכוח העיקרי הוא שאב ממשפחתו ומחדר המורים, שנתן לו גיבוי מלא: לדבריו: "צוות המורים נחשב תמיד בעיני המשאב העיקרי ביותר בבית-הספר, שעליו יש לשמור ולטפח" (33).

ש"ס אלול חש"ס
28.8.1988

11.11

ב ל י ד ע ת

לאחרונה נתפרסמו כתבות בספר עתונים, המחיסרות לסר קורנגריין, מנהל תיכון "אוסטרובסקי" ברעננה.

כמנהלי כל בתי"ס ברעננה בכל דרגי החינוך, ובחלקנו, הורים לבנים-בנות, שלומדים או למדו בעבר במוסד זה, ומכירים את המוסד ואת מנהלו מקרוב, דוחים אנו כשאט נפש את כל הפרסומים העוינים, המשמיצים והמגמתיים מטעם חלק מועד ההורים הישועי ברעננה, שלא על דעת כלל ועד זה בכלל והצבור כולו כפרט.

כותבי הפרסומים, שנשלחו למשרד החינוך (אשר עדיין כלל לא הגיב), מהרו לשלוח פרסומים אלה לעתונות, כדי ליצור דעת קהל עוינת, שתשפיע על שקול דעתם של חוגי משרד החינוך.

עלינו לציין, כי ההורים, שיזמו את הפרסומים, הם שנים, שילדיהם נחקלו בקשיים בכניסתם או בהשארתם בבית"ס התיכון, בגלל שלא עמדו בדרישות ביה"ס (הסקילות יותר מאשר בכערים אחרות), המעוגנות ככללי משרד החינוך. עלינו לציין, כי הפגיעה במוסד ובכלל התלמידים ובחינוך, כחוצאה מהפרסומים, רבה ביותר, מאשר הפגיעה במנהל עצמו.

מנהלי כל מוסדות החינוך
ברעננה
בתי"ס יסודיים וחטיבות
הביניים

העתקים:

01-07

- גב' דליה מעוז - מנהלת מחוז המרכז
- ד"ר גאולה פרידמן - מפקחת
- ד"ר שושני - מנהל משרד החינוך
- מר ד. גולדברג, יועץ שר החינוך
- מר בנימין וולפוביץ - ראש העיר רעננה.
- מר צבי קניג - סגן ראש העיר רעננה.
- מר יוסף חיימי - מנהל מח' החינוך עיריית רעננה.
- מר גבאי אדו"ר ועד הורים תיכון אוסטרובסקי.
- מר מירחמי-ועד הורים ארצי
- מר דב רונן - יו"ר חטיבת המורים בחינוך העל יסודי, הסתדרות המורים.
- מה אברהם אשור - יו"ר האגף לחינוך על יסודי.
- לסדר מכתבים של העתונים: "דבר"
- "הדשות"
- "ידיעות אחרונות"
- "חדשות רעננה"

גילוי דעת של מנהלי מוסדות החינוך ברעננה

נראה, כי כל זמן שהיישוב היה קטן והומוגני, התקבלו תפיסתו החינוכית ודרך ניהולו של קורנגרין ולא עוררו התנגדויות רבות. ההישגים התאימו לציפיות. ברם, כאשר היישוב גדל והאוכלוסייה החדשה הייתה בעלת מאפיינים שונים, ההתנגשות בין התפיסות החינוכיות השונות, הייתה בלתי נמנעת.

כל אותן שנים המשיך בית-הספר בעשייה החינוכית ובהצלחה הולכת וגדלה. ניתן היה למדוד אותם באחוזי ההצלחה הגבוהים בבחינות הבגרות; במספר הבוגרים, שסיימו קורסי קצינים וקורסי טיס; ולא פחות חשוב: בהשתלבותם של הבוגרים בחברה ובמשק הישראלי. בשנים אלו הלך והתבסס בבית-הספר מוסד, שנקרא יועצת מקצועית: דואגת לרווחת הפרט, משמשת אוזן קשבת לתלמידים ופועלת, כדי לקדם בקרבם צמיחה רגשית אישית ובין אישית. תפקיד זה עוצב, במידה רבה, על ידי גב' תמר גולדשטיין, שהחלה בעבודתה ב-1977 ושימשה בתפקיד זה במשך 30 שנה בערך, עד לפרישתה לגמלאות. עבור תמר, שהפכה במהלך השנים לסגנית המנהל, היה בית-הספר חזות הכל, תוך מעורבות מצידה בכל העשייה החינוכית בו (34).

השנים 1978-1989 מסמלים, חרף כל המאבקים הנלווים, תקופה של שגשוג ופריחה של תיכון אוסטרובסקי, תוך התייבבותו והחלמתו מ"מחלות הילדות". מספר התלמידים שהתקבלו הלך וגדל וכך גם מספר הבוגרים. במחזור תשעה עשר, תשמ"א 1981, כבר סיימו 118 בוגרים; כעבור שנתיים, במחזור עשרים תשמ"ג, עלה מספרם ל-187. ממוצע הבוגרים - בשש השנים שבין תשמ"ד 1984 עד תשמ"ט 1989 - עמד כבר על 320 בכל שנה. בית הספר התייצב על 1000 תלמידים, ומספרם הלך וגדל מדי שנה.

תוך כדי כך המשיכה להתקיים שיטת ה"מגמות" תוך שמירת האיזון בין המגמה הריאלית, הביולוגית, החברתית והספרותית. דגש מיוחד הושם על המקצועות המדעיים - פיזיקה ומתמטיקה - על לימודי הביולוגיה, על המגמה החברתית ועל המקצועות ההומניים. להם יש להוסיף 1-2 כיתות כלליות וכיתות עולים. שיעורי האימון הגופני, הטולים השנתיים והפעילות החברתית הענפה תפסו אף הם חלק חשוב ומשמעותי בעשייה החינוכית (35).

התלמידים התחרו ביניהם על הרחבת הלימודים לחמש יחידות מתוך מקצועות הליבה: היסטוריה, תנ"ך, ספרות, נוסף למדעי החברה, ביולוגיה, פיזיקה, כימיה, מתמטיקה ועוד. לאיכות הגבוהה של המורים הייתה, ללא ספק, השפעה רבה: קורנגרין כמורה לספרות, לטיפה כמורה למתמטיקה, הלוי כמורה להיסטוריה, טובה וולף כמורה לתנ"ך, אפשטיין כמורה לאנגלית ובן-צוק כמורה לפיזיקה. הם ואחרים

גב' שמיע מובילה את תלמידי חטיבת הביניים באוסטרובסקי בדרך למצדה

הפכו למותג, ששיעוריהם עוררו סקרנות רבה. כל זאת מבלי לגרוע מאיכותם של המורים האחרים, שנתקבלו עם השנים והוסיפו לתיכון נופך משלהם. איכות המורים הייתה, אפוא, "שם המשחק", אשר הפך את התיכון אוסטרובסקי לאיכותי, מצליח ומבוקש.

ככל שחלפו השנים ובית- הספר הלך וגדל, הפך קורנגרין ליותר סמכותי כלפי התלמידים. בו בזמן העניק סמכויות הולכות וגדלות לעוזריו בצוות הניהול: גב' שמיע, שעמדה לצידו כל השנים, הפכה למשנה למנהל ואחראית על מערכת השעות; אליהו הלוי, סגן המנהל והמנהל הפדגוגי, היה אחראי על בחינות הבגרות; בן-צוק כסגן המנהל היה אחראי על מערכת המעבדות והמחשוב; יענקלה פדלון (פלג) שימש אחראי על הטיולים, ששמם הלך לפנייהם; ותמר גולדשטיין מילאה תפקיד של יועצת. לכל אלה יש להוסיף את היועצות האחרות, מרכזי השכבות, מרכזי המקצועות, המחנכות, המורים, אנשי הסגל,

טיול בית ספרי. משמאל: יענקלה פדלון, טובה וולף, יוסף אוריון

עובדי המעבדות, הספרניות, עובדי השירותים ואחרים. לכל אחד מהם היה חלק חשוב בעשייה החינוכית. אמנם, הם התחלפו מפעם לפעם, אך כל אחד מהם תרם את חלקו לביסוס בית - הספר.

הצר בית-הספר - 1984

טקס 25 שנה לתיכון אוסטרובסקי. על במת הכבוד נואם ראש העיר
בנימין וולפוביץ'

פרק ג': תקופת השינויים וההישגיות, 2003-1990

ב-1989 כבר הגיע מספר התלמידים באוסטרובסקי ל-1800, ב-46 כיתות לימוד; מספר הבוגרים עלה באותה שנה, תשמ"ט, לשיא חדש: 447; ומספר המורים וסגל ההוראה מנה 200 בערך. כך נעשה אוסטרובסקי לאחד מבתי-הספר הגדולים בארץ. היה ברור, עם זאת, שהמצב הקיים אינו יכול להימשך. הקמת תיכון חדש הפכה למשימה חיונית ודחופה. באותה שנה, 1989, נבחר זאב בילסקי לראש העיר החדש. אחת ההחלטות הראשונות שקיבל הייתה: פתיחת תיכון חדש. תהליך התכנון והבנייה נמשכו 3 שנים. ב-1992 פתח התיכון החדש "מטרו-ווסט" את שעריו והקל באורח הדרגתי על אוסטרובסקי.

בילסקי הביא עמו "משב רוח" חדש לרעננה. בעידודו עברו לרעננה חברות ענק, בתחומי ההיי-טק והטכנולוגיה המתקדמת, והוקמה "הקרית לתעשיות עתירות ידע". לרעננה יצאו מוניטין כעיר, בעלת איכות חיים גבוהה, המספקת לתושביה רמת שירותים גבוהה. ואכן, ב-1997 זכתה להיות אחת הערים היחידות בארץ, שהוסמכה לקבל את תו התקן הבינלאומי ISO-9002 לאיכות השרות במגזר הציבורי (36).

נושא החינוך עמד בראש סדר העדיפות של עיריית רעננה, שהשקיעה בתחום זה 40 אחוז בערך מכלל התקציב העירוני. בהנהגת האגף לחינוך, בראשות סגן ראש העיר, צבי קניג, התחוללו שינויים בכל מוסדות החינוך בעיר ולא פסחו גם על אוסטרובסקי. בתי-הספר הקיימים עברו שיפוץ יסודי, והמראה החזותי שלהם – טופח. כל מוסדות החינוך מוזגו, הוקמו מעבדות משוכללות, ספריות, אולמות ספורט, ובתי-הספר צוידו במחשבים. וזאת מתוך תפיסת עולם, שהמחשוב יהיה נגיש לכל ילד: מגן הילדים עד בית - הספר התיכון. תפיסה זו התבססה על כך, שכל תלמיד ברעננה צריך למצוא מענה לנטיותיו וכשרונותיו וללמוד בהתאם להם; כי יש לחסל את תופעת ההנשרה ולאפשר לכל ילד, המתחיל את התיכון, לסיימו בהצלחה. היה זה שינוי משמעותי בגישה, שהייתה נהוגה עד כה, וחייבה את בית-הספר להיערך בהתאם (37).

בקורנגרין מצא בילסקי שותף מלא בעשייה החינוכית, כפי שמעיד קורנגרין עצמו: "עד כה התאפיינה התקופה במאבקים על כל תלמיד, מאבקים עם העירייה, עם ההורים. עם בילסקי נוצר "קליק" מהרגע הראשון, וכל מחלקות העירייה נרתמו לעזור ולהשקיע בכל מקום שרק ניתן...." (38).

קורנגרין נחשף לעידן החדש והמשיך לנהל את בית-הספר, תוך הקפדה על משמעת וחתירה להישגיות ומצוינות. מ-1990 נפתח אוסטרובסקי ל"רוח התקופה" והקים מערך חדש של מסלולי לימוד, כגון: שפות זרות נוספות, תיאטרון, תקשורת, מחול, אמנות פלסטית, מחשבים, ואחרים. נפתחו גם כיתות י"ג שאפשרו לתלמידים, שלא הצליחו בכל מקצועות הבגרות, לדחות את שירותם הצבאי ולהשלים. יתרה מזו: הכיתות הכלליות הורחבו ותוגברה מערכת הסיוע לתלמידים, בעלי לקויות למידה (39).

בקיץ 1995 הוזמן קורנגרין על ידי מפקד בית הספר לקצינים בצה"ל להיות נוכח בטקס, שבו סיימו 11 מבוגרי אוסטרובסקי את הקורס; וכעבור שנה סיימו 3 מבוגריו קורס טיס. אלו רק דוגמות מעטות להישגים, שבית-הספר היה שותף להם. ב-1996 (תשנ"ו) ולאחר 35 שנות ניהול, פרש דוד קורנגרין מתפקידו לגמלאות. עמו פרשו ארבעת המורים הוותיקים: לטיפה שמייע, מרדכי בן-צוק, טובה וולף ואהרון אפשטיין.

מימין: אליהו הלוי, לטיפה שמייע, דוד קורנגרין

בילסקי לא חסך מילים, כדי להלל ולשבח את קורנגרין על תרומתו למערכת החינוך ברעננה. בין השאר אמר: "תקצר היריעה מלספר את סיפורו המופלא של האיש דוד קורנגרין אין סוף הישגים והכל בדרך מיוחדת, בנחישות הדרך, באמונה באדם, באהבת הזולת, ביחס של כבוד לתלמיד, בחתירה להצטיינות, בדבקות במטרה...להרביץ תורה ודעת בבני הדור הצעיר, להטמיע בהם ערכי אדם ואהבת הארץ ולשמש דוגמה ללא דופי" (40). "על 35 שנות עשייה והתמסרות לחינוך; על הקמתו וביסוסו לתפארת של תיכון אוסטרובסקי, שקנה לו מוניטין בכל הארץ; על שהעמיד דורות של אלפי תלמידים, אשר בזכות החינוך למצוינות והערכים, שהוטבעו בהם בבית-הספר, רושמים הישגים מרשימים בצה"ל, במוסדות להשכלה גבוהה ובמערכות המשק והחברה בישראל; על גיבוש צוותי הוראה מצטיינים לאורך שנים, תוך טיפוח המורה כפרט; על אישיותו המיוחדת, יושרו האישי והמקצועי; על כל אלה החליטה מועצת העיר, ב-16 ביוני 1996, להעניק לקורנגרין בטקס חגיגי את תואר "יקיר העיר" רעננה" (41).

ב-1997 תשנ"ו החל נחום חופרי לנהל את אוסטרובסקי. חופרי הגיע למערכת החינוך עם מוניטין של קריירה צבאית מפוארת: טייס בדרגת אל"מ, אשר פיקד על שתי טייסות מסוקי קרב ומילא תפקידים בכירים אחרים בחיל האוויר. תמיד ראה בחינוך את משאת נפשו. עברו היה ניהול בית-הספר המשך ישיר לשירותו הצבאי. לאחר שחרורו למד בבית-הספר למנהיגות חינוכית, זכה במכרז ונמצא ראוי - על ידי עיריית רעננה - לנהל את תיכון אוסטרובסקי. הכניסה ל"נעליו הגדולות" של קורנגרין לא הייתה פשוטה, אך עברו הייתה מעניינת ומאתגרת. הוא הציב לו למטרה לשמור ולהמשיך את מורשתו של קורנגרין, מורשת של חינוך למצוינות מצד אחד, תוך התאמת בית-הספר לתקופה המודרנית, שבה מתחוללים שינויים בקצב מהיר, מצד אחר (42).

חופרי קיבל בית-ספר איכותי, עם צוות מורים מ"השורה הראשונה". את המשאב הזה דאג לטפח ובעזרתו הוביל תהליך איטי לשינוי מבנה בית-הספר. כאמור, היו מספר מורים ותיקים, שפרשו עם קורנגרין. אחרים נשארו בתפקידם, ביניהם אליהו הלוי, שהמשיך לשמש יד ימינו כמנהל הפדגוגי וכאחראי לבחינות הבגרות. גב' יפה להבי שימשה מרכזת שכבה (לאחר שהלוי פרש לגמלאות ב-2001 מונתה לסגנית המנהל). בעבודת מטה מסודרת, בהאצלת סמכויות, בפתיחות רבה, ברגישות, בקביעת תקנונים והגדרות ברורות לבעלי התפקידים ובעבודה מאומצת - הצליח חופרי מיידית לרכוש את אמונם של כל צוות המורים.

ראשית, בוטלה שיטת ה"מגמות" המסורתית, שהייתה נכונה לזמנה, אך הצרה את צעדיהם של רבים מהתלמידים. במקומה הונהגה שיטת ה"אשכולות", שלפיה כל תלמיד מרכיב לו מערכת מקצועות, על פי העדפותיו האישיות. המטרה הייתה לאפשר לכל תלמיד לבוא לידי מיצוי עצמי טוב יותר. שנית, נוספו ופותחו מקצועות חדשים בהתאם ל"רוח התקופה", כמו: מדעי הסביבה, מזרחנות, ביוטכנולוגיה ואחרים. כמו כן הוקם מערך תמיכה ועזרה לתלמידים, בעלי צרכים מיוחדים; נפתחו כיתות מיוחדות - "אתגר" ומב"ר - אשר החליפו את הכיתות הכלליות; הונהגה הוראה מיוחדת לתלמידים, בעלי לקויות למידה; נפתחו מועדון העשרה; בית מדרש למורים, הורים ותלמידים. יתרה מזו: נפתחה מגמה אקדמית מטעם האוניברסיטה הפתוחה, במסלולים מתמטיקה ומדעי המחשב, שאפשרו לתלמידים לצבור "נקודות זכות" בקורסי ערב בבית-הספר, לקראת תואר ראשון. בו בזמן נמשכה התנופה במקצועות הקיימים, כאשר המגמות האמנותיות: קולנוע וטלוויזיה, תיאטרון, אמנות פלסטית ומחול - הוסיפו "צבע" לאווירת בית-הספר ותרמו לרמה התרבותית והאסתטית שלו (43).

ה"אני מאמין" הבית ספרי של חופרי היה מושתת על שיתוף פעולה מלא במעשה החינוכי בין צוות המורים, ההורים והתלמידים. ועד ההורים הפך לשותף מלא בהחלטות החינוכיות המתקבלות. גם מועצת התלמידים הפכה לגוף פעיל, המשמיע דברו וזוכה להקשבה מלאה ולתשומת לב. עיתון בית-הספר, שיצא לאור מדי חודש, נתן במה נרחבת - לתלמידים ולמורים - להביע דעתם על כל המתרחש בין כותלי בית-הספר ועל עניינים אחרים הנוגעים לחייהם. חופרי הוביל מאבק עיקש ועקבי באלימות ובשימוש בסמים. ואכן, שיעור האלימות ירד בתקופתו בצורה משמעותית; אחוזי הזכאות לתעודת בגרות עלה; ובשנתו האחרונה, תשס"ג 2003, כמנהל סיימו בהצלחה 77 אחוז מהתלמידים את המבחנים ונמצאו ראויים לתעודת בגרות. וזאת תוך מאבק בנשירה הפנימית.

ההכרה באיכויות הגבוהות של בית-הספר ובהישגיו באו לידי ביטוי בשנת תשס"א (2001), כאשר זכה - לראשונה - בתו איכות ארצי ובינלאומי, ISO-9001, מטעם מכון התקנים הישראלי, לאחר בדיקה קפדנית וממושכת (44). העשייה הבית-ספרית הוגדרה בנהלים ונבדקה בתהליכי בקרה ומשוב, תוך חתירה מתמדת לשיפורים.

הפעילות החברתית התרחבה אף היא וכללה פעילויות רבות וענפות, הקשורות למעורבות בקהילה ו'או לחברה הישראלית. טקס הסיום השנתי לבוגרים הפך לאירוע מרשים, בנוכחות הבוגרים והוריהם; והמסע לפולין הפך לאירוע בית-ספרי מיוחד במינו, שבו השתתפה שכבת י"א, לאחר הכנה ממושכת, שכללה ביקור ב"יד ושם" והכנת חוברת מסע מיוחדת (45). משקל רב ניתן להכנת תלמידי שכבת י"ב לצה"ל. התלמידים נחשפו לאפשרויות שונות של השרות במהלך ביקורם בבסיסי צה"ל מצד

אחד והופעתם של נציגי היחידות השונות בבית-הספר מצד אחר. לכך הייתה, ככל הנראה, השפעה ניכרת על העובדה, שהרוב המכריע של בוגרי אוסטרובסקי מתגייסים לצה"ל ומתנדבים ליחידות קרביות. הטיולים השנתיים השכבתיים הפכו לחוויה מיוחדת במינה. באמצעות מסלולי הליכה שנבחרו בקפידה - בגליל, בגולן בנגב ובערבה - למדו התלמידים להכיר את הארץ מקרוב ולהיחשף למלחמות ולמבצעים השונים במערכה להגנתה. גם ענפי הספורט קיבלו עידוד רב. בשנת 2000 זכתה נבחרת הכדור-סל בנות באליפות המדינה לבתי-ספר תיכוניים, וכעבור שנה, 2001, זכתה נבחרת הכדור-עף בנות להישג דומה.

470 בוגרים סיימו בממוצע את לימודיהם בכל אחת משש השנים הראשונות (תשנ"ז 1997 - תשס"ב 2002), שבהן שימש חופרי מנהל. הנה כי כן, בית הספר היה עדיין גדול: מנה 1500 תלמידים ו-150 מורים בערך. רק בשנת ניהולו האחרונה - לאחר שתיכון "מטרו ווסט" כבר התבסס, ולצידו כבר פעל התיכון השלישי "אביב" (נפתח בתשס"א, 2001) - הורגשה הקלה הדרגתית. במחזור זה ירד מספר הבוגרים ל-341. המעבר של מורים רבים לתיכונים החדשים יצר טלטלה: רוב המורים שעברו היו צעירים, שהגיעו לבית-הספר בשנים האחרונות, בעוד שהנשארם היו הוותיקים והמנוסים. המעבר נעשה ברגישות רבה, תוך שמירה על זכויותיו של כל מורה ומורה (46).

טיול שכבתי בנגב. בשורה הקדמית: מנהל בית-הספר, נחום חופרי

משלחות אוסטרובסקי לפולין

פרק ד': מהישגיות למציאות – תיכון אוסטרובסקי 2009-2004

בשנת תשס"ד מונתה גב' יפה להבי למנהלת בית-הספר. היא הגיעה לתפקיד עם ניסיון עשיר כמורה ומחנכת: בארבע השנים הראשונות לכהונתו של חופרי שימשה רכות שכבה ומחנכת; ובשלוש השנים האחרונות לכהונתו הייתה לסגניתו. כך הביאה עמה גם ניסיון עשיר מצוות הניהול. להבי צמחה בבית-הספר והכירה אותו היטב. לדבריה: "ידעתי בברור, למה בית-הספר זקוק ולהיכן הוא יכול להגיע". היא גיבשה צוות ניהול מסור ולרשותה עמד סגל מורים מקצועי ומנוסה. שלוש מטרות עיקריות הציבה לעצמה: להעלות את הישגי כל התלמידים בבחינות הבגרות; לעצב תכנית חברתית ערכית, משותפת לכל השכבות; ולצמצם בצורה משמעותית את האלימות. לפי תפיסת עולמה: "בית-הספר נועד, בראש וראשונה, לשרת את התלמידים. והשאיפה היא לתת לכל אחד מהם את התחושה, שאוהבים אותו וכי הוא רצוי כאן" (47). עבודה היה האתגר העיקרי: "לקרב בין אוכלוסיית התלמידים, על אף השונות ביניהם, ולתת מענה לימודי, חברתי ורגשי לכולם, תוך התחשבות בצרכים השונים של כל אחד מהם" (48).

להבי קיבלה בית-ספר, הקולט את כל תלמידי אזור הרישום שלו, ללא תנאים מוקדמים, ונותן מענה גם לתלמידים, בעלי צרכים שונים: תלמידי אתגר, מב"ר ועולים חדשים. בית-הספר קלט גם תלמידים מהיישוב "אורנית" ופתח מסלול לימוד ייחודי לתלמידים מחוננים מרעננה, הוד השרון וכפר-סבא. הוא מציע להם קשת רחבה של מקצועות לימוד, במגוון רחב של רמות, ומעודדם ללמוד מקצועות מדעיים ברמה גבוהה. בבית-הספר קיים מערך תמיכה מגוון, הנותן מענה לתלמידים, בעלי צרכים מיוחדים, בהיבטים לימודיים, רגשיים וחברתיים. תחום הספורט זוכה אף הוא לתשומת לב רבה. בבית-הספר שתי נבחרות בליגת העל: כדור-סל בנות וכדור-עף בנות.

בית-הספר ממשיך לפעול על פי תו האיכות ISO-9001. ביוני 2007 בדקה ומצאה - ועדה מיוחדת מטעם משרד החינוך - כי "בית הספר השכיל לעבור תהליך משמעותי לשילוב הידע הקודם של ISO-9001 לתו איכות" (49). אוסטרובסקי הוא התיכון הראשון בארץ, שקיבל את תו האיכות ממשרד החינוך.

בשנת תשס"ה (2005) השתתפו תלמידי שכבת י"א במבצע מיוחד במינו: איתור קרובי משפחה ומוקירים של יוצאי השואה "נצר אחרון": פליטים, שהגיעו בגפם לארץ - בעיצומה של מלחמת העצמאות - ונפלו במהלך הקרבות, בלי להשאיר מידע על קרוביהם. התלמידים פתחו בחיפושים באינטרנט,

הצליבו מידע ובעזרת קרובי משפחה ומכרים שאיתרו הצליחו להנציח חלק מהחללים ביומנים אישיים ברשת האינטרנט. עיריית רעננה הנציחה מצידה את חללי "נצר אחרון" בטקס רב רושם בכיכר מרכזית בעיר, בנוכחות הנהלת "יד ושם". על כך קיבלה העירייה והעומד בראש אגף החינוך, נחום חופרי (כיום ראש העיר רעננה), תעודת הוקרה מיוחדת מטעם משרד החינוך (50).

דומה, שהשינויים הבולטים בבית-הספר בשנים האחרונות הם: הישגי התלמידים בבחינות הבגרות. בשנת תשס"ד נמצאו 80 אחוז מהתלמידים הבוגרים זכאים לתעודת בגרות מלאה; ובשנים תשס"ח ותשס"ט עלה, בכל אחת מהשנים, ל-90 אחוז מהבוגרים, שהוא גבוה במיוחד בקנה מידה מקומי וארצי (51). בשנת 2005 עשו ארבעה מבוגרי אוסטרובסקי "היסטוריה", כאשר קיבלו כנפי טיס בטקס הסיום. כעבור מספר חודשים סיימו שלושה בוגרים נוספים את קורס הטיס. הייתה זו הפעם הראשונה, שמספר כה רב של בוגרים - ממחזור אחד - מסיים את הקורס בהצלחה. (52). מנהלת בית-הספר הוזמנה - לאות הוקרה והערכה - להיות נוכחת בטקס הסיום.

הישגי בית-הספר אינם באים לידי ביטוי רק במספר בוגריו, שסיימו קורסים יוקרתיים בצה"ל, או בהישגיו בתחום האינטלקטואלי, אלא גם בפעילויות החברתיות המגוונות, שבהם הוא נוטל חלק. כך, למשל, זכו בשנת תשס"ד (2004) בנות נבחרת הכדור-סל של אוסטרובסקי לייצג את ישראל באליפות בינלאומית בפולין, לאחר שזכו בגביע האלופות באותה שנה. ההצלחה חזרה על עצמה בשנת תשס"ח (2007), כאשר נבחרת הבנות בכדור-סל זכתה שוב בגביע האלופות. גם במגמת הרובוטיקה זכה בית-הספר בשנים האחרונות להישגים מכובדים. בתשס"ז (2007) הגיעו תלמידי בית-הספר למקום ראשון בתחרות בינלאומית "רובונר 2007" שנערכה בארה"ב. ההישג חזר על עצמו בשנת תשס"ט (2009). הפעם הם זכו במקום שני בתחרות, שנערכה אף היא בארה"ב (53). דומה, שגולת הכותרת בתשס"ח (2008) הייתה הזכייה בפרס החינוך המחוזי מטעם משרד החינוך על "מצוינות והצטיינות". הפרס ניתן על: "טיפול מצוינות אישית, הובלה בדרכי חדשנות, יזמות ויצירתיות...; על פיתוח מודל ייחודי לטיפול מנהיגות - תוכנית תמ"ר ("תלמידים מובילים רחוק") וחזוק הזהות האזרחית...; על הובלת מדיניות של אי - הנשרה; ועל טיפול מיטבי בצמצום פערים ומענה לתלמידים, בעלי לקויות למידה, תוך מתן דוגמה מצד צוות המורים" (54). באותה שנה זכה בית-הספר גם בפרס יוקרתי מטעם ארגון המורים, פרס על קליטת עלייה ושילוב תלמידים עולים בחיי בית-הספר והקהילה (55).

לצוות המורים חלק מכריע בהישגים ובהצלחות. יש להוסיף להם את הצוותים המובילים של התלמידים וכן את ועד ההורים, הנוטלים חלק בעשייה החינוכית ותורמים את חלקם ליצירת משמעת לימודים

מנהלי בית-הספר לדורותיהם. מימין: דוד קורנגרין, נחום חופרי, יפה להבי (צילמה רותי קמחי)

חיובית. לבית-הספר תקנון בהיר, הדורש התנהגות מכובדת ומכבדת, למידה משמעותית ואקלים בית-ספרי מיטבי. ואכן, מתקיימת הקפדה יתרה על הופעה מכובדת ולא רעשנית. הנהגת תלבושת אחידה תרמה אף היא את חלקה בהשגת מטרה זו. ההצלחה באה לידי ביטוי, בין השאר, גם בצמצום משמעותי של האלימות בבית-הספר (56).

לא ייפלא, אפוא, שאוסטרובסקי נבחר על ידי גף ניסויים ויזמות במשרד החינוך כבית-ספר ניסוי הודות לפיתוח תכנית חדשנית, שעיקרה: טיפוח מנהיגות מתמירה של תלמידים באמצעות התנהגויות סיוע לטובת הקהילה. תכנית זו, המכונה תמ"ר – "תלמידים מובילים רחוק" – משקפת את חזון בית-הספר וערכיו ומשמשת אמצעי לעיצוב דמותו של הבוגר הרצוי. בית-הספר נרתם למשימה. ואכן, לאחר הכשרה מוקדמת של מספר מורים, שילב את התכנית בכל שכבות הלימוד. כך, למשל, לומדים התלמידים בשכבת י' על מנהיגים בולטים, פורצי דרך, ששינו את פני החברה, ועורכים מיזמים כיתתיים לטובת הקהילה. בשכבת י"א בוחרים התלמידים במיזמים שכבתיים – בעזרת צוותים מובילים – ומיישמים אותם, הלכה למעשה. מטרת העל היא: לטפח יחסי עזרה ולפתח מנהיגות מתמירה, לשם הובלת תהליכים מקדמי קהילה. במסגרת זו טופח גם הסיוע ההדדי בין התלמידים (Ostro-Help). הדבר מתבטא במתן שיעורי עזר לתלמידים נזקקים על ידי תלמידים "חזקים" ובעריכת מרוץ (Ostro-Run), שמטרתו: גיוס כספים לסיוע לתלמידים נזקקים לצאת למסע לפולין. בדרך זו חותר בית-הספר לתרגם את המציאות גם לתחום האנושי; ולפתח את הצדדים הרגשיים והערכיים של התלמידים – נוסף להישגיהם האחרים (57).

בשיעור היסטוריה עם המורה יצחק שטייגמן. מימין: גב' יפה להבי

מדינת ישראל
משרד החינוך – מחוז מרכז

פרס החינוך המחוזי

על

מצוינות והצטיינות

מוענק

לבית הספר התיכון ממי "אוסטרובסקי" רעננה,
למנהלת הגבי יפה להבי ולכל צוות בית הספר

❖ על טיפוח מצוינות אישית, הובלה בדרכי חדשנות, יזמות ויצירתיות
הן בתחום למידה-הוראה והן בתחום הערכה, תוך שימת דגש על
מכוונות לקהילה.

❖ על פיתוח מודל ייחודי ניסויי לטיפול מנהיגות – תכנית תמיד
(תלמידים מובילים רחוק) וחיזוק הזהות האזרחית, תוך יצירת הזדמנויות
לכלל התלמידים במטרה לחוות הצלחות ולהשמיען.

❖ על הובלת מדיניות של אי נשירה, טיפול מיטבי בצמצום פערים
ומענה לתלמידים בעלי לקויות למידה, תוך מתן דוגמא אישית של צוות
המורים.

ד"ר סולי נתן

שנה"ל תשס"ח - 2008

פרס החינוך המחוזי מטעם משרד החינוך על "מצוינות והצטיינות"

מחזור אחרון, תשס"ט 2009

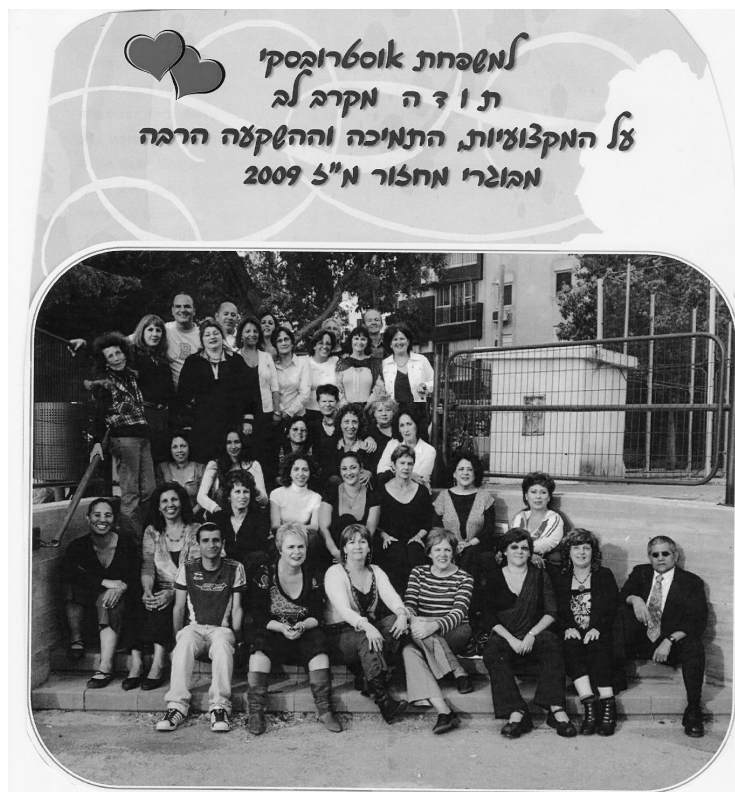
פרק ה': סיכום והערכה

ב-1959 נפתח מחדש בית-ספר תיכון ברעננה. היה זה בית ספר קטן, ששכן ב"בית הנוער המרכזי", כאשר מספר תלמידיו לא עלה על 200. כעבור 4 שנים, ב-תשכ"ד (1964), העתיק את מקומו למשכנו החדש. 10 תלמידים סיימו את המחזור הראשון באותה שנה. אבל הצלחתם בבחינות הבגרות הייתה חלקית בלבד (דבר שלא מנע מהם, בהמשך, להשלים בהצלחה את לימודיהם). בית-הספר היה אז בחיתוליו, נסיונו של צוות ההוראה היה מועט והוא נאבק על קיומו. במחזור מ"ז האחרון, תשס"ט (2009), סיימו 282 בוגרים את לימודיהם. בשני המחזורים האחרונים, תשס"ח - תשס"ט, נמצאו 90 אחוז מהבוגרים ראויים על ידי משרד החינוך לקבל תעודת בגרות מלאה (58). נתונים אלו מעידים על כבדת הדרך העצומה, שעבר תיכון אוסטרובסקי בחמישים שנות קיומו - מהישרדות למצוינות - בכל תחומי העשייה החינוכית.

ארבעה מנהלים הובילו את בית-הספר בשנים אלו: יצחק לדור ניהלו במשך שנתיים 1959-1960 מבלי להטביע בו חותם. לדוד קורנגרין - שהחליף אותו בתפקיד וניהלו במשך 35 שנים רצופות, 1961-1996 - הייתה, לעומתו, השפעה רבה על עיצוב החינוך בו. יחד עם צוות מורים שגיבש, הוא הנהיג משמעת לימודים קפדנית, הניח את יסודותיו, נאבק בתקיפות על קיומו, ביסס אותו ופתח אותו לחידושים רבים, עם הישגים רבים. ממשית, נחום חופרי, ניהל את בית-הספר במשך שבע שנים, 1997-2003. בתקופתו עבר בית-הספר ארגון מחדש: בוטלה שיטת ה"מגמות" ויושמה שיטת ה"אשכולות". בעבודת מטה מסודרת - עם צוות ניהול מקצועי ותוך שילוב "מועצת התלמידים" וכן ועד ההורים בעשייה החינוכית - נפתח בית-הספר לעידן חדש. הישגיו הלכו וגדלו. ממשית, גב' יפה להבי, מנהלת אותו משנת תשס"ד (2003) ועד היום. בשנים אלו הגיע בית-הספר להישגים גבוהים במיוחד. הדבר מתבטא בתוצאות בחינות הבגרות; בהישגים במקצועות הדעת השונים; ובתכנית להכשרת מנהיגות מתמירה בקרב התלמידים המכונה תמ"ר ("תלמידים מובילים רחוק") ועוד. בית-הספר מצוי עתה בתהליך מיוחד במינו, שנועד לתרגם את המצוינות האקדמית והאינטלקטואלית גם למצוינות אנושית.

בכל שנות קיומו היה, ללא ספק, לצוות המורים המסור, המקצועי והמנוסה השפעה מכרעת על ההישגים והמצוינות, שאליו הגיע בית-הספר בכל תחומי העשייה החינוכית.

ב-50 שנות קיומו סיימו את בית-הספר 12,700 בוגרים, במהלך 47 מחזורים. בוגריו משולבים היום בכל תחומי החברה במדינת ישראל, כאשר חלקם משמשים בתפקידים בכירים ומובילים באקדמיה, בכלכלה ועוד (59).

בית-הספר ידע גם רגעי צער וכאב, כל אימת שאחד מבוגריו נפל חלל במערכות ישראל. 34 בוגרים נפלו במערכות השונות; ואלה שמות החללים: אבי ויינברג, אבי מילר, אהרון קרונגרד, אורי הלמן, אילן חזיזה, שלמה עוזיאל, גיא אליאש, אסף שופט, בנימין קריגר, אמיר דגני, דמיאן רוסובסקי, יהודה ליפשיץ, יוסף ברגמן, יורם תמרי, ניר נהרי, יגאל סטז'ינסקי, איתי אדלר, ענת רוזן-וינטר, ענת רוזן, ערן שוהם, צח גולדהנד, ציון בן-שלוש, רון כסלו, רועי דומב, רז אבר, רז סגל, רפי סוריאס, שלומית יאיר, שמעון קורח, אייל צימרמן, אלון ברקה, גסטון פרפניאל, ערן זולדן, ניר פישר. בית-הספר עושה רבות, כדי לשמר את זכרם ומורשתם של כל אחד מהם. בכניסה לבית-הספר הוקם חדר זיכרון מיוחד, שבו מונצח כל אחד מהם. כמו כן מתקיימת - במהלך השנה - פעילות חינוכית בית-ספרית ענפה לזכרם, וביום הזיכרון נערך טקס התייחדות מיוחד בהשתתפות קרובי הנפלים, המורים והתלמידים.

חללי בית-הספר, שנפלו במערכות ישראל

רשימת מקורות

ספרים וחברות

1. ברושק מתי (עורך), מנינוח חציר לנינוח העיר: רעננה 1922-1998.
2. בר (ברוידא) יוסי, רעננה בת חמישים, הוצאת המועצה המקומית, 1972.
3. גרין חנה, "קורנגרין דוד ובית-הספר אוטרובסקי ברעננה" עבודת מחקר לאוניברסיטה, 2000.
4. חליף נורית, רעננה לחיות את החלום: זיכרונותיה של שושנה אוטרובסקי – גולדברג, 2009.
5. מהולל מלכה (עורכת), "ארבעים שנה לאוטובוסקי", 2000.
6. מי ומי בשרון: ספר האישים והמעש, 1989.
7. ספר הרשויות המקומיות בישראל, הוצאת מרכז השלטון המקומי, 2002.
8. עיריית רעננה, "רעננה בראי חמישים שנה למדינת ישראל", 1998.
9. רפפורט אריה, בין רעננה לבאר-שבע, 2007.
10. שטייגמן יצחק, "חברת מסע לפולין", הוצאת ביה"ס אוטרובסקי 1997.

מסמכים ופרוטוקולים

1. פרוטוקולים של מועצת רעננה בין השנים 1955-1960. מקור: ארכיון רעננה.
2. בטאוני המועצה המקומית רעננה לשנים 1964-1966.
3. קלסר בית-הספר עם סיכומי ישיבות, נהלים, התכתבויות, הגדרות תפקידים, תעודות ועוד, בין השנים 2004-2009.

ראיונות

ראיונות, שנערכו במהלך השנים ואשר חלקם התפרסמו בעיתונות, מרוכזים בארכיון רעננה. הראיונות עם: דוד קורנגרין, אליהו הלוי, לטיפה שמיע, בנימין וולפוביץ, זאב בילסקי, נחום חופרי ויפה להבי.

הערות ומראי מקום

1. יוסי בר (ברוידא), רעננה בת חמישים, הוצאת המועצה המקומית; פרטים על המושבה רעננה, במכתבו של ראש המועצה, ברוך אוסטרובסקי, למשרד ראש הממשלה, מ-8.6.1955, מתוך ארכיון העיר רעננה (בהמשך ארכיון רעננה).
- ברוך אוסטרובסקי השתתף ביסודה ובארגונה של חברת "אחוזה א' ניו יורק", במטרה לרכוש קרקעות בארץ-ישראל ולהקים מושבה עברית. בארה"ב עסק בהוראה ונודע כמנהל דגול. ב-1930 עלה לארץ והתיישב ברעננה. במשך 28 שנה שימש ראש המועצה (1931-1955; 1957-1960). ברעננה ראה את מפעל חייו והקדיש את כל זמנו לבניית המושבה ולפיתוחה. את הקמת התיכון החדש הגה, אך לא זכה לראותו בהקמתו. ברוך אוסטרובסקי נפטר ב-1960. היה זה רק טבעי, שהתיכון, שנפתח ב-תשכ"ד (1964) במבנה החדש, ייקרא על שמו.
2. נורית חליף, רעננה לחיות את החלום: זיכרונותיה של שושנה אוסטרובסקי – גולדברג, 2009, עמודים 262-263.
3. מתוך פרוטוקולים של ישיבות מועצת רעננה מ-22.5.1959 ומ-16.6.1959. ארכיון העירייה.
4. שם, פרוטוקולים מישיבת המועצה מ-1.9.1959.
5. חנה גרין, קורנגרין דוד ובית-הספר אוסטרובסקי ברעננה, עבודת מחקר לאוניברסיטה, 2000. עמודים 17-20, מקור: ארכיון עיריית רעננה; אריה רפפורט, בין רעננה לבאר שבע, 2007, עמודים 21-22.
6. נורית חליף, שם, רעננה לחיות את החלום..., עמוד 259.
7. שם, חנה גרין עמודים 17-20. קורנגרין מדבר בצורה כללית מדי. נראה, שהיו ביניהם גם תלמידים מצטיינים או כאלו, שהוריהם ייחסו חשיבות רבה לביסוסו של התיכון במושבה.
8. מתוך ראיון עם דוד קורנגרין מ-15.12.1997, ארכיון רעננה.
9. שם, ראיון עם קורנגרין מ-15.12.1997.
10. "בראשית ברא: סיפורו של המחזור הראשון", מתוך מלכה מהולל (עורכת), "40 שנה לאוסטרובסקי", 2000, עמודים 12-13.
11. שם.
12. שם, בראשית ברא: סיפורו של המחזור הראשון", עמוד 12.
13. דברי קורנגרין מצוטטים בבטאון מועצת רעננה מס' 2, סיון תשכ"ד, יוני 1964, עמודים 6-7.
14. שם.
15. מצוטטים בבטאון מועצת רעננה מס' 4, טבת תשכ"ה, דצמבר 1964, עמודים 12-13.

16. ראיון מ- 15.12.1997, ארכיון רעננה.
17. אליהו הלוי "ביה"ס על סף המילניום", מתוך מלכה מהולל, עמודים 10-11.
18. מצוטטים בבטאון מועצת רעננה, מס' 11. כסלו תשכ"ז, נובמבר 1966, עמוד 4.
19. ראיון עם גב' לטיפה שמיע מ- 20.5.1996, ארכיון רעננה.
20. מצוטטים בבטאון מועצת רעננה מס' 5, ניסן תשכ"ה, אפריל 1965, עמודים 7-10; ביטאון מס 8-9 תמוז-אב תשכ"ו, יולי-אוגוסט 1966, עמודים 8-10.
21. בטאון המועצה מס' 8-9, שם, עמודים 6-9; ביטאון מס' 11, שם, עמודים 4-6.
22. ראיון עם קורנגרין מ- 15.12.1997, ארכיון רעננה.
23. ביטאון מס' 8-9, עמודים 6-9.
24. ביטאון מס' 5, שם, עמודים 7-10; שיחה עם אליהו הלוי מ- 9.7.2009.
25. ביטאון מס 2, שם, עמודים 6-7; ביטאון מס' 4 עמודים 12-13; ביטאון מס' 5, עמודים 7-9.
26. דו"ח מפעילות המועצה לשנים 1974-1977 חתום על ידי ראש המועצה, בנימין וולפוביץ. ארכיון מועצת העיר; רעננה בראי חמישים למדינת ישראל, 1998, עמוד 25; מי ומי בשרון: ספר האישים והמעש, 1989, עמודים 204-207.
27. ראיון עם קורנגרין מ- 22.12.1997, ארכיון רעננה; חנה גרין, שם, עמודים 22-24.
28. שם, ראיון עם קורנגרין מ- 2.12.1997.
29. ראיון עם גב' יפה להבי מ- 4.8.2009.
30. שם, ראיון עם קורנגרין מ- 2.12.1997.
31. ראיון עם בנימין וולפוביץ מ- 28.12.1997, עמודים 17-20.
32. גילוי דעת של מנהלי מוסדות החינוך ברעננה, מ- 28.8.1988.
33. שם, ראיון עם קורנגרין מ- 2.12.97.
34. שיחה עם גב' תמר גולדשטיין מ- 5.8.2009.
35. ראיון עם קורנגרין מ- 22.12.1997, שם, עמוד 7.
36. ראיון עם זאב בילסקי בתוך מתי ברושק (עורך), מנינוח חציר לנינוח העיר: רעננה, 1998-1922, עמודים 14-15; ספר הרשויות המקומיות בישראל, הוצאת מרכז השלטון המקומי, 2002, עמודים 189-192.
37. בילסקי, שם.
38. ראיון עם קורנגרין מ- 22.12.1997, ארכיון רעננה.

39. מאמר של אליהו הלוי "ביה"ס אוסטרובסקי על סף המלניזם", בחוברת בעריכת מלכה מהולל, שם, עמודים 11-10.40.
40. דברי בילסקי מצוטטים בעבודתה של חנה גרין, שם, עמוד 28.
41. מסמך עיריית רעננה "היערכות לטקס הענקת יקיר העיר לדוד קורנגרין" מ- 21.5.1996, ארכיון רעננה.
42. מדברי נחום חופרי באירוע 40 שנה לבית-הספר אוסטרובסקי, מהולל, שם, 5.
43. שם.
44. מכון התקנים הישראלי. תעודה, המאשרת את תו התקן משנת 2001, מס' 23486. מקור: מזכירות בית-הספר – קלסר נהלים.
45. יצחק שטייגמן, "לזכור, להזכיר ולא לשכוח": חוברת מסע לפולין, 1997. הוצאת בית-ספר אוסטרובסקי, 1997.
46. מבוסס על התרשמות המחבר, ששימש באותה עת יושב ראש ועד מורי בית-הספר.
47. ראיון עם גב' יפה להבי מ-4.8.2009.
48. "יעדי בית-הספר אוסטרובסקי", מתוך קלסר תקנות ונהלי בית-הספר, מקור מזכירות בית-הספר.
49. משרד החינוך\מנהלת מחוז המרכז, אישור הסמכה לתו איכות מ- 25.6.2007, בתוך קלסר תקנות בית-הספר.
50. "נצר אחרון", מתוך איגרת להורים ולתלמידים מינואר 2005, שם, בתוך קלסר בית-הספר; וכן התנסות אישית של המחבר במבצע "נצר אחרון".
51. איגרת להורים ולתלמידים מינואר 2005, שם, קלסר בית-הספר; ראיון עם גב' להבי, שם, מ-5.8.2009.
52. כתבה בעיתון "ידיעות אחרונות": "בית חרושת לטייסים", מאת יעל לוי, מ-12.6.2005.
53. על ההישגים בתחרויות הרובוטיקה: מכתב מטעם משרד החינוך, המנהל הכללי, אל מנהלת בית-הספר מ-29.4.2007; משרד החינוך – המנהל הפדגוגי: "תחרות רובונר 2009 – ברכות" מ-6.3.2009. המסמכים בקלסר בית-הספר.
54. משרד החינוך – לשכת מנהלת מחוז המרכז: "פרס החינוך לשנה"ל תשס"ח על הצטיינות ומצוינות" מ-17.3.2008, בתוך לקט מסמכים מטעם בית-הספר המרכז את הנושא.

55. ארגון המורים – ההנהלה הארצית: פרס החינוך העל יסודי לשנת תשס"ח, מ-30.6.2008, בתוך קלסר בית-הספר.
56. שם, ראיון עם גב' להבי.
57. "תיכון אוסטרובסקי רעננה – בית-ספר ניסויי" – "תלמידים מובילים רחוק" - פיתוח מנהיגות מתמירה, בתוך קלסר בית-הספר.
58. מתוך תיק "סקר הנהלה", קלסר בית-הספר.
59. הנתונים מתבססים על בדיקה יסודית, שנעשתה על ידי חברת הפקה, לקראת כנס המחזוריים.

ממריאים בדרך התלמידים טובילים רחוק

תיכון אוסטרובסקי

ייעוד: לפתח בית חינוך על בסיס: מצוינות אישית • אנושית • ארגונית

טיפוח אוכלוסיה הטרוגנית • ערכים וחדשנות כאורח חיים • הכשרת מנהיגות מתמירה

תיכון ניסויי ע"ש ב. אוסטרובסקי

